

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

10^E JAARGANG

WOENSDAG 18 MAART 1925

No. 481

INHOUD.

	Blz.
MIJNCONCESSIES BIJ DE WET door <i>Prof. Mr. D. van Blom</i>	230
De wijze van realisatie van de opbrengst van Nederlandsch-Indische vreemde Valuta-Leeningen door <i>Dr. D. J. Hulshoff Pol Jr.</i>	230
Het begrip „Waarde” voor de toepassing der Tariefwet door <i>J. van der Poel</i>	232
Nogmaals: Kroon, Minister en Landvoogd door <i>Dr. C. Gerretson</i>	234
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De deviezen der Oostenrijksche Nationale Bank door <i>Dr. R. Kerschagl</i>	236
Deensche Valutapolitiek 1920—'25 II (Slot) door <i>L. Estrup</i>	238
AANTEKENINGEN:	
Statistisch Overzicht van den economischen toestand van Nederland	239
Gaat Frankrijk meestbegünstiging verleen? — De Fransch-Duitsche onderhandelingen	239
Amerikaansche Saldi te Londen	241
Zilverproductie der wereld in 1924	241
Dr. Schacht over kapitaalvorming en organisatie der geldmarkt in Duitschland	241
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	242
MAANDCIJFERS:	
Emissies in Februari 1925	244
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	244
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	244—251

WEEKBLAD

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN
COMMISSIE VAN ADVIES.

J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerde leden: *Prof. Mr. D. van Blom; Prof. Mr. H. R. Ribbius.*

Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

17 MAART 1925.

De geldmarkt bleef ook deze week zeer ruim, maar hoewel de prolongatierente opnieuw beduidend lager was en enkele dagen zelfs 1½ pCt. genoteerd werd, is het aanbod van geld, vooral voor eenigszins langeren termijn, lang niet zoo dringend als voor de maandwisseling. Particulier disconto noteerde 2 pCt. Het aanbod van geld was op dezen koers zeer ruim, maar desniettemin gelukte het slechts in zeer enkele gevallen om zelfs het allerpuikste papier tot een lagere rente onder te brengen. De nieuwe week opende zelfs vaster op 2½ pCt. * * *

De Minister van Financiën stelt de inschrijving open op schatkistpapier op 23 Maart a.s. Aangeboden worden wederom 3- en 6-maands promessen en bil-

jetten met een looptijd van 1 jaar tot een totaal bedrag van f 65 miljoen.

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels, na de kleine stijging van verleden week, thans een daling van f 4,3 miljoen te zien, welke zich voor het grootste deel verklaren laat uit aflossing van 3 miljoen schatkistpapier.

De beleeningen blijken met f 3,1 miljoen te zijn toegenomen. Deze stijging betreft uitsluitend de effectenbeleeningen en komt voor het grootste gedeelte voor rekening van de Hoofdbank.

Het, renteloos voorschot aan het Rijk daalde met f 4,8 miljoen. De metaalvoorraad der Bank steeg met een goede f 300.000. De post papier op het buitenland vertoont een vermeerdering van f 5,9 miljoen, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans zich rond f 9 miljoen lager stelden.

De biljettencirculatie blijkt met f 5,3 miljoen te zijn afgenomen. De rekeningcourant-saldi geven een teruggang van f 4,3 miljoen te zien. Het beschikbaar metaalsaldo steeg met f 2,1 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 55:

De wisselmarkt was wederom vast voor Ponden. Vrijdag werd een nieuw hoogterecord bereikt en 11,98¼ betaald. Een kleine inzinking volgde, maar de stemming bleef vast. Dollars waren daarentegen iets flauwer; slot ca. 2,50. Fransche franken zeer gevoelig. De stemming blijft flauw, slechts de krachtige steun van de Fransche regeering houdt den koers zooveel mogelijk op peil. Behoudens een niet onbelangrijke stijging van Kopenhagen en Christiania waren de overige wissels vrijwel onveranderd.

LONDEN, 16 MAART 1925.

Geld en disconto waren vast gedurende de eerste helft van de afgelopen week, zonder echter eenig teken van pressie te vertoonen.

Tegen het einde der week werd geld ruim en onder den invloed daarvan en van de concurrentie voor de schatkistpromessen, die nu den gewilden vervaldatum van de tweede helft van Juni dragen, werd disconto eveneens iets gemakkelijker; 4⁷/₁₆ pCt. voor prima bankwissels.

Heden geen verandering. Schatkist promessen waren gezocht à 4¹/₄—5⁵/₁₆ pCt. De geldruimte zal echter vermoedelijk deze week door belastingincasseering tijdelijk tot begin April verdwijnen.

De Wisselkoersen op New York en Amsterdam bewogen zich gedurende de geheele week ten gunste van het Pond Sterling: Slotkoersen heden 4.78⁵/₈ : 11.97.

MIJNCONCESSIES BIJ DE WET.

Het stelsel onzer mijnwet van 1810 is, dat mijnconcessies worden verleend door de Kroon in Rade, d.w.z. bij Koninklijk Besluit nadat hierop de Raad van State van advies heeft gediend.

De bedoeling des wetgevers van 1810 met dit voorschift is kennelijk geweest om het scheppen van een zoo belangrijk ding als eigendomsrecht op delfstofafzettingen — een concessie-acte toch geeft eigendomsrecht op de mijn — te leggen in dezelfde hand, die de wetten had te maken en te fatsoeneeren. Destijds immers rustte in Frankrijk — en naar het staatsrecht van dit land hebben wij in dit geval te zien, want nog steeds is bij ons de Fransche mijnwet van kracht — het zwaartepunt der wetgevende macht bij den Conseil d'Etat, niet bij de volksvertegenwoordiging.

Zeker reeds sinds 1848 toen onze Tweede Kamer het recht van amendement verwierf, en later te sterker naar mate het zwaartepunt der wetgeving al meer zich van de Kroon naar de Kamer verlegde, werd het verlenen van concessies door de Kroon in Rade, een anomalie, een afwijking van geest en toelag der wet van 1810, al bracht de ongewijzigd gebleven letter der wet deze afwijking mede, al had de bedoeling der wet niet zonder wijziging van haar tekst blijvend kunnen worden verwezenlijkt en al zat hier ook nog deze (grootendeels trouwens formeele) moeilijkheid, dat de Regeering wel van een raadsadvies, niet van een wetje kan afwijken.

Thans komt een wetsontwerp-Van Swaay van 13 Febr. l.l. (bijlagen Tweede Kamer No. 307) voorstellen, dezen scheef geworden toestand grootendeels weer recht te zetten.

De Koninklijke boodschap ten geleide van het wetsontwerp duidt dit min gelukking aan als „een ontwerp van wet tot vaststelling van een plan voor mijnontginning”. Van zóódanig plan toch staat in het eenig artikel van het wetsontwerp zelfs geen syllabe; uitvoerig wordt het in de Memorie van Toelichting ontwikkeld en onze redactie hoopt aan dit, inderdaad uiterst belangwekkende plan nog de noodige aandacht te doen wijden. Dit opstel bepaalt zich tot den mijnrechtelijken inhoud van het wetsontwerp zelf.

Het ontwerp wil voor een deel van die terreinen, waar sinds 1903 de Rijksopsporingsdienst de aanwezigheid van delfstoffen in exploitabele hoeveelheid heeft aangetoond — ten deele dezelfde terreinen, als waarvoor het wetje van 20 Juni 1924 S. 307, op hetzelfde motief van vondsten door toedoen des rijks, de vinderechten van den staat wettelijk heeft vastgelegd — zien bepaald, dat geen concessies er kunnen worden verleend dan na voorafgaande goedkeuring door de Staten-Generaal.

Hetzelfde dus als reeds één keer geschied is, ten aanzien n.l. van de zoutmijn bij Buurse (ook een vondst van den Rijksopsporingsdienst) welke concessie steunt op de wet van 18 Juni 1918 S. 421.

Wat thans wordt voorgesteld is hiervan de consequentie, is bovendien de inlossing van een belofte van méer dan één minister, ligt ten slotte voor de hand nu telkenmale bij concessie-verleening verkoop of inbreng van staats-vinderechten, zal moeten plaats vinden.

Op deze motieven heeft zich, blijkens de Memorie van Toelichting, de regeering geïnspireerd. Zij zijn op zichzelf ongetwijfeld ook afdoende. Toch is zuiver mijnrechtelijk wellicht nog het sterkste argument het boven aan den geest der wet van 1810 zelve ontleende.

De regeering zwijgt van dit argument. Het zou haar, welbeschouwd, ook de taak hebben opgelegd, nog een stap verder te doen, t.w. in de wet van 1810 de Staten-Generaal als goedkeurder van concessies de plaats te doen innemen van den Conseil d'Etat als raadgever bij deze gelegenheden. Dit zou zijn gaan lijken op principieele herziening van ons mijnrecht (al ware ook in dit geval deze gelijkenis niet meer dan schijn) en nooit nog heeft zich een Neder-

landsche regeering tot zoo iets verstout. De eene na de andere borduurt vlijtig voort aan den broddellap van het Nederlandsche mijnrecht.

Practisch hindert dit nieuwe toegeven aan de oude liefhebberij nu weinig. Want buiten de terreinen, waar thans aan de Staten-Generaal zeggenschap is toegedacht, zal wel niet veel nog niet geconcedeerde concessionele delfstof meer voorhanden zijn. Geheel ondenkbaar is dit trouwens niet; zoo kan in eenzelfde veld bruinkool boven steenkool liggen en dus zeer wel een bruinkoolconcessie boven een steenkoolconcessie en aan een ander dan aan den steenkoolconcessionaris worden uitgegeven, gelijk ook wel geschied is.

Het wetsontwerp is een late satisfactie voor het oud-Kamerlid Van Kol, die in 1908 (bijlagen Tweede Kamer 1907-'08 No. 236) een nimmer afgehandeld, maar met de hernieuwing der Tweede Kamer in 1909 vervallen en later nooit herleefd wetsontwerp heeft ingediend van dezelfde strekking, maar van grootere consequentie.

Van Kol's ontwerp is in vergetelheid geraakt; de memorie van toelichting op het nieuwe ontwerp had het even behooren te noemen. Misschien had dit zelfs het geheugen van Tweede Kamerleden opgefrischt; in 1907 toch werd door de Tweede Kamer, den 22sten October, een door hetzelfde Kamerlid gestelde motie aangenomen, die tegen het verder verlenen van particuliere concessies was gericht en die de eerste stap was tot het wetsontwerp van 1908, en niettemin heeft later geen harer leden ooit gekikt als bruinkoolconcessies werden uitgegeven.

Het ontwerp-Van Kol was consequenter dan het ontwerp-Van Swaay, gold n.l. voor heel het land; dit laatste deelt nu Nederland feitelijk in twee gebieden, een van concessies-bij-de-wet en een ander van concessies-bij-besluit. En desgevraagd zal zijn steller moeite hebben, dit onderscheid te motiveeren. Het is waar, in de wet van 1810 zal voortaan het voorschift, dat de Kroon in Rade concessies verleent grootendeels voor parade staan, want dit soort concessies zal in de practijk niet of heel weinig meer voorkomen. Reden te meer, kan men dan echter zeggen, om ze ook maar uit de wet te schrappen.

v. B.

DE WIJZE VAN REALISATIE VAN DE OPBRENGST VAN NEDERLANDSCH-INDISCHE VREEMDE VALUTA-LEENINGEN.

In de Economisch-Statistische Berichten van 7 Januari 1925 geeft Prof. Bertrand Nogaro te Parijs eenige belangwekkende beschouwingen over eene overeenkomst tusschen de Fransche Republiek en de Bank van Frankrijk betreffende de opbrengst van de 100 miljoen dollar bedragende Morgan-leening.

Bedoelde overeenkomst had tot strekking enerzijds de schuld van dezen Staat bij voornoemde bankinstelling te verminderen maar anderzijds Frankrijk evenzeer de beschikking te doen houden over het door de opbrengst der leening verkregen tegoed aan dollars. Vandaar, dat aan bedoeld contract een zekere dubbelslachtigheid eigen is en zij naast eene voorloopige afrekening tusschen den Staat en de Banque de France tegen muntpariteit ter vermindering der bankschuld tevens aan laatsgenoemde het recht voorbehoudt tot terugname (eveneens tegen muntpariteit) van de nog niet definitief verkochte dollars; eerst indien en voor zoover de dollarbedragen definitief verkocht zijn verliest Frankrijk daarover zijne beschikkingsmacht.

Het kan zijn belang hebben hier te constateeren, dat dezelfde moeilijkheden ten aanzien van den verkoop van buitenlandsche valuta-leeningen zich reeds veel eerder hier te lande hebben voorgedaan en dat men zich toen ook al genoopt heeft gezien tot het treffen van maatregelen ter opheffing van deze bezwaren.

Ten gevolge van de groote tekorten, die de begroting van Nederlandsch-Indië in de afgelopen jaren aanwees, werd het voor dit gebiedsdeel noodzakelijk om

de hoog oplopende vlottende schuld door uitgifte van leeningen op langen termijn te consolideeren. Kon in den beginne de inheemsche kapitaalmarkt aan de gestelde eischen ruimschoots voldoen, op den duur veranderde dit, mede ten gevolge van de uitgiften van den Staat der Nederlanden, van provinciën, gemeenten en particuliere instellingen, zoodat Nederlandsch-Indië bij herhaling van buitenlandsche markten, te weten die te New York en Londen, gebruik ging maken; veel meer zelfs dan met eenig ander publiek of particulier lichaam hier te lande het geval is geweest.

Deze kapitaalsopname in den vreemde heeft in een korte spanne tijds (1922 en 1923) een zeer groote hoogte genomen. Achtereenvolgens werden uitgegeven, de leeningen 1922 A (\$ 40.000.000) 1922 B (\$ 40.000.000), 1922 C (\$ 20.000.000), 1921 C (£ 5.000.000), 1921 D (\$ 25.000.000), 1923 B (£ 6.000.000) en 1923 C (\$ 25.000.000).

De moeilijkheden welke nu werden ondervonden bij de omzetting in Nederlandsche munt van de in dollars en ponden luidende opbrengsten dezer leeningen — tot op zekere hoogte overeenkomende met de door Frankrijk ondervonden bezwaren betreffende de Morgan-leening — vonden hare oorzaak allereerst in de omstandigheid, dat het hooge bedrag van de opbrengst van elke leening het onmogelijk maakte om terstond tot realisatie van het totaal over te gaan. De verlaging van den wisselkoers van den gulden tegenover den dollar, die onvermijdelijk uit een zoodanigen plotseligen verkoop zou voortvloeien, zou niet alleen uit algemeen oogpunt ongewenscht zijn, maar tevens de Indische schatkist teveel benadeelen. Anderzijds echter werd het door het Departement van Koloniën als eene noodzakelijkheid gevoeld om terstond reeds het profijt van bedoelde opbrengst in kas te hebben.

Met De Nederlandsche Bank (en, voor een gedeelte van de opbrengst, met De Javasche Bank) werd daarom ter zake van het provenu van elke vreemde valuta-leening een contract gesloten, waarvan de hoofdzaken hier volgen.

De Nederlandsche Bank (De Javasche Bank) nam de opbrengst der leening over op den dag, dat deze krachtens het tusschen Nederlandsch-Indië en het bankconsortium gesloten contract van overname der leening door laatsgenoemde moest worden betaald.

Vanaf dat oogenblik nam de Bank op zich om geregeld en stelselmatig den verkoop van het provenu bij gedeelten te bewerkstelligen; in de keuze van de oogenblikken, waarin zij telkens opnieuw een hoeveelheid dollars of ponden verkocht, was zij volkomen vrij, behalve dat zij bij belangrijke koersfluctuaties zich tevoren de instemming moest verzekeren van het Hoofd van de 2de Afdeling (Geldwezen en Belastingen) van het Ministerie van Koloniën. Een enkele maal is het ook gebeurd, dat wegens voortdurende sterke afbrokkeling van de koersen aan de Bank werd opgedragen om den verkoop voorloopig geheel stop te zetten, totdat een betere tijd zou zij aangebroken; toen dit gunstiger tijdstip later intrad, is de Bank weer gemachtigd geworden om met de verkoopen door te gaan. Door deze voorzichtige wijze van verkoopen werd uiteraard eene nadeelige beïnvloeding der dollar- of sterlingkoersen voorkomen.

Op denzelfden datum, dat De Nederlandsche Bank resp. De Javasche Bank het provenu der leening overnam werd de voorloopige tegenwaarde daarvan, omgerekend tegen den wisselkoers van of omstreeks dien dag, in Nederlandsch, resp. Ned.-Indisch Courant geschreven ten voordeele van Nederlandsch-Indië in Nederland (resp. Nederlandsch-Indië). Deze voorloopige tegoedschrijvingen geschieden in dier voege, dat in Nederland werd gecrediteerd de bij De Nederlandsche Bank aangehouden rekening van den Staat der Nederlanden, maar dan met vermelding „voor rekening van het Departement van Koloniën”; dit gebeurde natuurlijk op grond hiervan, dat hier te lande de Nederlandsche Staat als kassier van Neder-

landsch-Indië fungeert. Per denzelfden datum crediteerde dan het Departement van Financiën voor eenzelfde bedrag het Departement van Koloniën, zoodat, te rekenen vanaf den dag van uitbetaling van het provenu der leening, door het bankconsortium de tegenwaarde in Hollandsch geld terstond ten voordeele van Nederlandsch-Indië kwam en hare vlottende schuld dus met dat bedrag verminderde; dit gaf uiteraard het groote voordeel, dat sedert dezen dag geen rente over een bedrag aan vlottende schuld gelijk aan bedoeld provenu door het Departement van Koloniën aan het Departement van Financiën meer verschuldigd was.

Voor zoover de tegoedschrijvingen van de tegenwaarde in Indië geschieden (dat gebeurde nl. voor zoover De Javasche Bank een gedeelte van het provenu der leening overnam en geleidelijk realiseerde), werd het Gouvernement van Nederlandsch-Indië op hare rekening bij de Javasche Bank te Batavia voorloopig gecrediteerd voor de tegenwaarde, alweer berekend tegen den wisselkoers op of omstreeks den dag dat de leeningsopbrengst door het consortium aan Nederlandsch-Indië moest worden voldaan. Hiermede nam terstond de vlottende schuld — maar dan natuurlijk de in Indië zelf uitstaande vlottende schuld — met een bedrag gelijk aan de tegenwaarde af en werd dus de rente uitgespaard, die anders daarvoor aan de Javasche Bank zou zijn betaald.

Naarmate nu de geleidelijke verkooping van De Nederlandsche Bank (De Javasche Bank) plaats vond, werd het voor- of nadeelig verschil van den daarbij bedongen koers met den voorloopigen afrekeningskoers verrekend.

Door deze regeling werd eenerzijds voorkomen, dat door overhaaste verkoopen koersnadeel zou worden geleden maar anderzijds het gevaar van renteverlies voor Nederlandsch-Indië wegens de uitgestelde verkoopen afgewend. Er bestaat in veel opzichten overeenkomst met de regeling terzake van de Morgan-leening zooals Frankrijk die met de Bank van Frankrijk heeft getroffen. De verschilpunten komen o.a. hierop neer, dat de voorloopige afrekeningskoers ter berekening van de tegenwaarde, waarvoor de schuld aan de Banque de France werd verminderd, slechts de pariteitskoers was (5.18 frs. per dollar), welke wel enorm afwijkt van de omstreeks dien tijd heerschende Nederlandsch-Indië is in zijn geval heel wat gelukkiger geweest, door te hebben kunnen afrekenen tegen den op of omstreeks den datum der voorloopige afrekening bestaanden dollar- of sterlingkoers en heeft daarmede relatief veel meer rente kunnen uitsparen.

Voorts maakt het Fransche contract blijkens art. 4 (zie het nummer der E. S. B. van 7 Januari 1925) een scherp onderscheid tusschen voorloopige en definitieve vervreemding van den dollar. Dit moet hieruit worden afgeleid, dat het eerste lid van genoemd artikel vaststelt dat de Minister van Financiën de Bank machtigen zal op de wisselmarkt achtereenvolgens gedeelten van de op haar rekening overgeboekte dollars te realiseeren en deze geheel of ten deele, al naar den toestand van de markt, terug te koopen, terwijl het derde lid uitdrukkelijk spreekt van „ieder definitief vervreemden dollar.” Wanneer de dollars definitief vervreemd zijn, zal het verschil tusschen den voorloopigen afrekeningsprijs van frs. 5,18 per dollar en den verkoopsprijs, zooals deze voortvloeit uit de uitgevoerde realisaties en terugkopen in de schatkist worden gestort. Vóór deze definitieve afrekening zullen de dollars echter, al naar omstandigheden dat noodig of wenschelijk maken, kunnen worden gerealiseerd en weer teruggekocht. Een dergelijk onderscheid tusschen voorloopige en definitieve realisaties kent de voor de Nederlandsch-Indische leeningen gesloten overeenkomst niet. Waren dollars of pondensterling verkocht, dan verviel iedere bevoegdheid van Nederlandsch-Indië om ze weer te doen terugkopen; eens verkocht bleef verkocht. Dit lag in de rede, omdat het Nederlandsch-Indië bij de verkoopen slechts te doen was om ge-

leidelijkheid ter voorkoming van eene nadeelige beïnvloeding van den koers op New York of Londen en niet om, zooals Frankrijk zijnerzijds wilde, met het geschapen tegoed in vreemde valuta te kunnen manipuleeren om gedurende langeren tijd de wisselkoersen te kunnen beheerschen. Voor zoover echter nog niet was overgegaan tot den verkoop der Nederlandsch-Indische dollars bleef Nederlandsch-Indië bevoegd om last te geven aan De Nederlandsche Bank (De Javasche Bank) dat een bepaald gedeelte niet zou worden gerealiseerd doch bijv. gereserveerd voor het doen van betalingen van door Nederlandsch-Indië in dollars of ponden aangegane schulden. Hiervan is door Indië meermalen gebruik gemaakt voor de voldoening van de eerste rentetermijnen van dezelfde leeningen, waarvan het dollar- of pondentegoed nog gedeeltelijk beschikbaar was of wel van vorige dollar- of sterlingleeningen. Deze gedragslijn werd met opzet gevolgd, omdat in de afgelopen jaren de dollar- en sterlingkoersen aan sterke wisselingen onderhevig waren en door reserveeringen voor de eerste coupon-termijnen het risico dezer koersschommelingen werd uitgeschakeld. Ook voor betaling van door het buitenland gedane leveranties werden bedragen gereserveerd.

Wanneer deze reserves voor de verrichte betalingen werden aangesproken, kwam dit in den kasstand van Nederlandsch-Indië uit door terugboekingen tegen denzelfden voorloopigen omrekeningkoers als aan Indië was tegoedgeschreven op den dag van storting van de opbrengst der leeningen. In dit opzicht werd dus eene overeenkomstige gedragslijn gevolgd als later bij de Fransche Morgan-leening werd toegepast. De over het in het buitenland uitstaande tegoed verworven interest kwam ten goede aan De Nederlandsche Bank resp. De Javasche Bank. Hierin valt een verschil met de Fransche regeering waar te nemen, die de verkregen rente aan den Staat voorbehoudt. De regeling van Nederlandsch-Indië is op dit punt zeker veel logischer want nu door dit land geen debetrente meer is verschuldigd over het bedrag, waarmede de vlotende schuld is afgenomen door de onmiddellijke boeking van het provenu tegen den voorloopigen omrekeningkoers, komt hem aan den anderen kant niet meer de creditrente toe voor de in het buitenland uitstaande onverkochte dollars en ponden.

De overeenkomsten met De Nederlandsche Bank (De Javasche Bank) zijn niet gemakkelijk juridisch te bepalen — evenmin als zulks, zooals Prof. Nogaro opmerkt, met de Fransche overeenkomst terzake van de Morgan-leening het geval is. Naar mijn inzien kunnen eerstgenoemde nog wel gequalificeerd worden, namelijk als koop en verkoop van dollars of ponden tegen een prijs, welke eerst voorloopig door de partijen is bepaald (tegoedschrijving tegen den voorloopigen omrekeningkoers) maar nader definitief zal worden vastgesteld (nl. telkens als successievelijk realisaties plaats hebben) en voorts overeenkomstig art. 1555 B.W. aangegaan onder het beding van wederinkoop (voor zoover namelijk dollar- of sterlingbedragen door Nederlandsch-Indië worden teruggenomen voor andere doeleinden.) Geheel en overeenstemming met deze juridische opvatting is, dat de creditrente voor het onverkocht tegoed in het buitenland aan De Nederlandsche Bank (De Javasche Bank) verblijft: deze is immers na den verkoop eigenaar van het tegoed geworden. Dat, zooals hierboven is uiteengezet, het Departement van Koloniën het recht van ingrijpen had op de plaatsvindende realisaties, moge op het eerste gezicht volkomen in strijd zijn met het verkregen eigendomsrecht van De Nederlandsche Bank (De Javasche Bank), omdat een eigenaar nu eenmaal als regel met zijn eigendom mag doen wat hij wil, maar is toch bij nader inzien niet zoo onbegrijpelijk omdat de definitieve prijzen voor den verkoop nader door beide partijen moesten worden vastgesteld en deze prijzen nu eenmaal afhingen van de realisaties.

Een volstrekt onvermogen van Nederlandsch-Indië om in te grijpen in de realisaties zou beteekenen, dat de prijzen door De Nederlandsche Bank (De Javasche Bank) eenzijdig zouden kunnen worden vastgesteld, daar zij dan het recht zouden hebben gehad om de tijdstippen van realisaties geheel onafhankelijk te bepalen.

Dr. D. J. HULSHOFF POL Jr.

's-Gravenhage.

HET BEGRIIP „WAARDE” VOOR DE TOEPASSING DER TARIEFWET.

Op blz. 722 en 723 van Jaargang 1924 schreef ik een en ander over de groote beteekenis, welke bij een ad valorem Tarief-heffing de definitie van het waardebegrip in de betreffende wetgeving heeft en op welke wijze het begrip „waarde” in onze huidige wetgeving is gedefinieerd. Ik wees er toen op, dat deze (dubbele) omschrijving wegens haar dualistisch karakter niet geheel aan redelijke eischen voldoet en dat de eisch van een *goede* waardedefinitie met nog meer kracht kan worden gesteld, wanneer de heffing in percentage wordt verhoogd, wijl met de omschrijving van het begrip „waarde” de opbrengst der belasting onmiddellijk samenhangt.

Thans heeft een voor kort genomen beslissing van den Raad van Beroep voor de Invoerrechten opnieuw duidelijk naar voren gebracht, hoe weinig begrijpelijk ten gevolge van de dubbele waarde-omschrijving, het waardebegrip voor hen die daarmee in aanraking komen is geworden.

In verband daarmee — verschillende Kamers van Koophandel schijnen ter zake inlichtingen aan den Minister gevraagd te hebben en de pers heeft zich eveneens ter zake uitgesproken — lijkt het mij gewenscht, hier eenig beeld van de huidige wetsbepalingen en de daarvan gemaakte toepassing te geven.

Art. 120, 6° der Algemeene Wet van 1822 aangevuld door art. 32 der Waardewet 1906 en art. XV der Wet van 31 Dec. 1920, Stsbl. 977, luidt:

Art. 120, 6°, 2de lid.

Onder den loopenden prijs hier te lande wordt verstaan de som, die gerekend wordt op den dag der aangifte voor levering hier te lande te kunnen worden bedongen door de eerste hand in het buitenland, verminderd met het invoerrecht volgens het tarief. Voor goederen, waarop het vorenstaande niet kan worden toegepast, daaronder begrepen die, welke door aard, bestemming of opschriften voor anderen dan voor wie zij bestemd zijn, eene mindere waarde hebben, wordt de waarde gesteld op den prijs bij aanschaffing uit de eerste hand ter plaatse van herkomst, vermeerderd met de kosten van emballage, transport, assurantie en commissie; terwijl voor afgescheiden gedeelten van een geheel — geen zelfstandige handelsartikelen zijnde — de waarde wordt bepaald in verhouding tot den prijs van het geheel, waartoe zij gerekend worden te behooren.

Art. 120, 6°, 3de lid (Art. XV Wet 31 Dec. 1920).

Voor onder normale omstandigheden gekochte en verzonden goederen kan worden volstaan met aangifte van de waarde naar de werkelijke kooprijzen, vrachten en andere kosten, ook al zouden hiervoor op den dag der aangifte hoogere bedragen bedongen kunnen worden.

Art. 120, 6°, 2de lid geeft allereerst een definitie van het uit het Groot Placcaat van 1725 afkomstig begrip: *loopende prijs hier te lande*. Van deze omschrijving hangt per slot van rekening af, hoe hoog het invoerrecht inderdaad is. Al naar mate de Wet vaststelt, dat bepaalde kosten en kortingen al dan niet bij de bepaling der waarde in aanmerking komen, of dat de engros-, dan wel de detailprijzen als waarde gelden, is het invoerrecht hooger of lager.

Het artikel onderscheidt nu in hoofdzaak twee groote rubrieken. 1°. Zelfstandige handelsartikelen met franco levering hier te lande. Onder loopenden prijs wordt te hunnen aanzien verstaan de som, die gerekend wordt op den dag der aangifte in het buitenland voor levering hier te lande te kunnen worden bedongen door de eerste hand in het buitenland, ver-

minderd met het invoerrecht volgens het tarief.¹⁾

2o. a. Zelfstandige handelsartikelen met loco levering ter plaatse van herkomst (aan de fabriek).

2o. b. Goederen, welke door aard, bestemming of opschriften voor anderen... (vgl. verder den tekst).

De waarde wordt, waar een loopende prijs hier te lande voor die goederen moeilijk is te bepalen, voor deze goederen 2o. a en b, gesteld op den prijs bij aanschaffing uit de eerste hand ter plaatse van herkomst, vermeerderd met de kosten van emballage, transport, assurantie en commissie.

Beide bepalingen (1o. en 2o.), die in één alinea zijn geplaatst, hebben hetzelfde doel. Daarom mag worden aangenomen, dat de waarde op den dag der aangifte ook voor de tweede waarde-definitie beslissend is.

De eerstehandsprijs is ten dezen de grossiersprijs, die in den regel *lager zal*, doch in verband met onredelijke eischen van trusts e.d. tegenover de eerste hand, aan welke bedingen de tweede hand niet is gebonden, *hooger kan zijn* dan de detailprijs.

De visiteerende ambtenaar is geheel vrij in de methode van den loopenden prijs te bepalen. Hij is *niet gehouden* aan de factuur — de Wet noemt ze opzettelijk niet — doch zij is een *hulpmiddel*. En een hulpmiddel, dat moeilijk is te ontberen, omdat het aantal ingevoerde artikelen enorm groot geworden is en nog dagelijks toeneemt. Uit de daarin genoemde prijzen in verband met de gemaakte condities en de waarschijnlijke al of niet betrouwbaarheid van de daarin voorkomende gegevens — daarover dient hem zijn warenkennis in te lichten — komt de verificateur tot de bepaling van den loopenden prijs.

Deze wijze van waardebepaling was tot aan den oorlog zeer bevredigend. De handel ondervond weinig bezwaren en de Staat kreeg het hem toekomende.

Toen werd het echter anders. Allerlei abnormale omstandigheden beïnvloedden koop en inkoop. Vaak bleek — ik preciseer slechts op één punt — bij aankomst in Nederland inmiddels een prijsverhoging der goederen te zijn ingetreden.

De loopende prijs *op den dag der aangifte* moest worden aangegeven en die gaf de overgelegde factuur niet aan. En daar de ambtenaar de factuur alleen als toelichting kan (niet eens behoeft) te bezigen, hield hij zich daaraan niet, doch hield rekening met de prijsstijgingen, ingetreden tusschen den dag van koop en dien van aangifte. De handel kreeg nu soms te betalen naar een *hooger* bedrag, dan hij zelf uitgaf, doch bovendien — belangrijk bezwaar — men wist bijna niet meer *hoe* men zou aangeven.

Toen heeft men den Minister om wetswijziging verzocht, in dien zin, dat men steeds de *factuur* als grondslag der aangifte zou kunnen nemen.

Alhoewel het bekend was, dat daartegen bezwaren zouden rijzen, is ten slotte aan die verlangens voldaan bij Wet 31 Dec. 1920, Stsbl. 977 (art. 120, 6o, 3de lid).

Door den aangever het *recht* te laten behouden desverkiezende naar den prijs van den dag (volgens art. 120, 6o, 2de lid) aan te geven, wilde de Wet blijkens de M. v. T. voorkomen, dat bij daling der prijzen het reeds bestaande verlies voor de importeurs nog niet door de wijze van waardebepaling werd vergroot.

Voor niet onder normale omstandigheden gekochte goederen, en voor in ruil, in consignatie of om niet gezonden goederen, waaromtrent een factuur geen uitsluitel *kan* geven, moest het beginsel van aangifte naar dagprijs onverkort worden gehandhaafd.

Aldus het stelsel der Wet, zooals het nu luidt. Met de uitvoering kwamen direct de moeilijkheden.

De Raad van Beroep is van oordeel, dat indien het tijdstip van bestelling niet kan worden aangetoond, of geen orderbevestiging is over te leggen, niet is na te gaan, *welke* in zoodanig geval de door den aan-

¹⁾ Krachtens een vrijevige Ministerieele Missive dd. 31 Oct. 1923, No. 69, mag ook aftrek van statistiekrecht — dat eerst van 1916 dateert — geschieden.

gever bedoelde werkelijke (n.l. uit werkelijke koop-prijzen enz. samengestelde), mits normale waarde voor levering hier te lande is. Immers het aangaan van een transactie van koop en verkoop wordt onder die omstandigheden niet behoorlijk bewezen en in verband met den valutastand is niet na te gaan, welke de werkelijke koopprijs is. De Raad acht, dat art. 120, 6o lid 3 in dat geval geen toepassing kan vinden.

Art. 120, 6o, 3de lid geeft niet aan, volgens welken koers facturen in vreemde munt in Nederlandsche moeten worden herleid. Dezelfde vraag deed zich vroeger ook reeds voor, doch kon toen, wijl de loopende prijs immers de maatstaf was, nimmer principieel in het geding worden gebracht. Ook waren vóór den oorlog koersverschillen slechts van zeer bijkomstigen invloed. Toen werd tot grondslag genomen de wisselkoers volgens de officieele koersnotering van den laatsten beursdag, voorafgaande aan den dag der aangifte. Dit ministerieel voorschrift kon na de aanvulling van art. 120, 6o niet meer worden gevolgd. Ook zou, indien dit was geschied, het hoofddoel der wijziging, (invloed van het tijdstip der aangifte op de waarde uit te schakelen) juist niet zijn bereikt.

Uit de jurisprudentie van den R. v. B. is een leidraad te putten hoe thans te handelen, doch dit alles is te uitvoerig om hier uiteen te zetten.

Blijkens de redactie wordt ten slotte art. 120, 6o, 3de lid alleen toegepast, als de aangever dit begeert. Hij moet dus een beroep doen op het nieuwe art. 120, 6o, 3de lid, wil dit toepasselijk zijn.

De visiteerende ambtenaren zullen zich dus hebben af te vragen, of de aangever dit beroep doet, en of dit beroep in het geval van kwestie is te accepteren. Eerst indien vaststaat, naar welken grondslag men de waarde wensch bepaald te zien, kan men beoordeelen of de waarde *juist* is aangegeven.

Dit standpunt neemt, o.a. blijkens hierachter vermelde communiqué's ook de Regeering in.

De Raad van Beroep der invoerrechten heeft nu ter zake het standpunt ingenomen, dat hij, alvorens eene beslissing nopens de aan het goed toe te kennen waarde te nemen, zich heeft af te vragen, of de aangever den wensch heeft te kennen gegeven, te declareren volgens het nieuwe 3de lid. Is dit het geval, dan gaat de Raad na, of zulks inderdaad *mogelijk* is. Is *geen* keus gedaan, of heeft b.v. aangever de „voordeeligste” wijze van berekening verlangd — wat de Raad gelijk stelt met geen keus doen, uitspraak 16816 — dan geldt de algemeene regel, n.l. dat het *oude* art. 120 A.W. de aangifte van den loopenden prijs enz. moet worden gevolgd. Wanneer bij de aangifte, of daarna, tegenover de ambtenaren der invoerrechten niet van voorkeur in den een of anderen zin bleek, wordt de gebruikmaking van de nieuwe bevoegdheden bij later beroep op Comm. van Beoordeling of R. v. B. niet meer toegelaten.

Het schijnt mij juist gezien, ²⁾ dat de zaak aldus zuiver principieel is gesteld, waar de nieuwe toestand, het bestaan van twee waardedefinities, tweërlei waardeberekening mogelijk maakt.

Het is te begrijpen, dat ieder in zijn hart de keus doet, welke de appellant betrokken bij uitspraak 16816 deed, n.l. *de voordeeligste*. Doch hij dient zich zelf te realiseeren, *welke* keus de voordeeligste is en dan in ronde bewoordingen die keus te doen. Doch bij de ingewikkeldheid der desbetreffende voorschriften zal hij zich daarin licht vergissen.

²⁾ Nog duidelijker blijkt dit, wanneer men bedenkt, dat bij invoering der nieuwe Tariefwet volgens art. 38 *steeds* de factuur en verdere bescheiden zullen moeten worden overgelegd. Beteekende dit vertoonen der factuur op zich zelf reeds, dat men toepassing art. 120, 6o, 3de lid wenschte, dan zou na invoering der nieuwe wet *steeds* toepassing van art. 120, 6o, 3de lid moeten geschieden. Er moet blijken, of de factuur wordt overgelegd als toelichting, om den loopenden prijs beter te kunnen beoordeelen, of om waardebepaling naar de werkelijke kooprijzen te vragen.

Dat heeft o.a. 's Raads laatste beslissing van 10 September 1924, No. 16897, die aanleiding is tot het schrijven van dit artikel, aangetoond.

Deze handelt over de beteekenis van de woorden *de werkelijke kooprijzen, vrachten en andere kosten*.

Om het misverstand, ten aanzien dezer beslissing in breede kringen gerezen, goed te begrijpen, dien ik nog even terug te gaan naar de aangifte volgens den loopenden prijs. Deze definitie spreekt alleen van levering hier te lande zonder bepaalde plaatsaanduiding. Mits de levering slechts aan deze zijde van de grenzen geschiedt, is dus aan dezen eisch voldaan. De voor levering aan de grenzen te bedingen prijs wordt dus, als grondslag aangenomen. In aansluiting daarmede werd bij de waardeberekening c.q. de prijs bij aanschaffing uit de eerste hand in het buitenland, o.a. verminderd met de vrachtkosten tot op de Nederlandsche grens, met dien verstande, dat deze kosten met de vrachtnoteering op het tijdstip van aangifte in overeenstemming moest zijn. De vracht vanaf de grens tot het kantoor van inkleding behoeft dus niet te worden bijgeteld. Deze berekening is echter alleen uitvoerbaar, indien de vracht tot de grenzen bekend is. Dat zal bijv. het geval zijn, wanneer de Deutsche Spoorwegmaatschappij vracht tot de grens berekent en de verdere vracht ten bate der Nederlandsche komt.

Is de prijs voor levering in de plaats aan de grens lager dan bij levering in een plaats verder binnenwaarts gelegen, dan mag — ook volgens Ministerieele beslissingen — het verschil op laatstgenoemde prijs in mindering worden gebracht. Onderscheidt de fabrikant niet tusschen franco en niet franco levering; dan is aftrek van vracht ook niet toegelaten.

Het doet er dus bij den uitleg der waardedefinitie art. 120, 6°, 2de lid, overigens niet toe, of de levering franco huis geschiedt of niet. Beslissing is, ten dezen, of voor de levering franco thuis op een plaats aan de grens een lagere prijs zou kunnen worden bedongen, dan voor de levering onder overigensgelijke condities naar een verder binnenwaarts gelegen bestemming. (R. v. B. 12 Maart 1907, No. 13457).

En nu de beslissing ten aanzien van *de waarde volgens de werkelijke kooprijzen, vrachten en andere onkosten*. (Art. 120, 6°, 3de lid).

De Raad besliste te dien aanzien, dat in dit geval, het volle bedrag der overige voor het transport in Nederland van de grens tot na aankomst te Amsterdam in rekening gebrachte kosten bij den factuurprijs moesten worden geteld.

M.i. volkomen terecht. Het 3de lid, staat geheel onafhankelijk van het tweede, geeft een zelfstandige omschrijving van het waardebegrip; de bijvoeging „hier te lande”, noch de omschrijving „de dag der aangifte” komen, in het 3de lid voor.

Onder de *werkelijke* kooprijzen, vrachten enz. kunnen dus geen andere zijn te verstaan, dan die welke de betrokkene inderdaad heeft te voldoen, totdat hij de goederen in zijn bezit heeft.

Doch zóózeer was ieder gewoon, te handelen volgens het recept ten aanzien der waardebepaling van den loopenden prijs hier te lande gegeven, dat ongeveer niemand die beslissing heeft begrepen.¹⁾

¹⁾ Het eerste pers-communiqué was wel wat kort van, redactie en maakte een tweede noodig. Het eerste luidde als volgt:

De R. v. B. voor de inv. heeft beslist, dat bij aangifte der waarde, niet naar den op dat tijdstip geldenden eerste handspreis, maar naar de werkelijk voor de ingevoerde goederen bestede kooprijzen, vracht- en andere kosten, in het aan te geven waardebedrag de volle transportkosten, dus ook die van de Nederlandsche grens naar de plaats van bestemming begrepen moet worden.

Het tweede luidde: Volgens den algemeenen wettelijken regel moet bij invoer van goederen als waarde worden aangegeven de som, die gerekend wordt op den dag der aangifte voor levering hier te lande te kunnen worden bedongen door de eerste hand in het buitenland, verminderd met het invoerrecht. De opvatting van den R. v. B. voor,

Outsider in de „N. R. Ct.” bracht er zelfs de constitutie bij te pas. „De vraag dient te worden gesteld, of de R. v. B. competent is, deze belasting in te stellen. Mijn bescheiden meening was, dat deze alleen „door de Wetgevende Kamers konden worden ingesteld.”

Zoals hierboven uiteengezet heeft dat er echter niets mee te maken. Wat de Raad gaf was jurisprudentie en n.m.m. juiste jurisprudentie. Ook anderen hebben zich in de bladen beklagd en het Departement is blijkbaar met klachten overstroemd. Er is echter niets ongrondwettigs gebeurd en in de bestaande toepassing ten aanzien van den „loopenden prijs” is er zelfs niets gewijzigd.

Echter wijst een en ander opnieuw op het fatale der dubbele waardedefinitie. Nog daargelaten, dat het bestaan daarvan op zich zelf niet gewenscht is, voert deze dubbele omschrijving er toe, dat men de beide methodes dooreenwart en zich van het verschil daartusschen onvoldoende rekenschap geeft. De berekening, welke der beide methodes voordeliger is, is te gecompliceerd. Wat door aangifte volgens factuur tegenover loopenden prijs — waarbij o.a. rekening is te houden met wisselende koersen, wat thans nog ten opzichte van België en Frankrijk van groot belang kan zijn — kan zijn gewonnen, wordt mogelijk weer onvoordeliger, omdat, in het eerste geval de geheele vracht, in het laatste alleen die tot de grens behoeft te worden bijgeteld.

Het lijkt mij al meer de vraag, of het pro der dubbele waardedefinitie wel tegen het contra opweegt.

VAN DER POEL.

NOGMAALS: KROON, MINISTER EN LANDVOOGD.

In het eerste stuk van mijn artikel „Een gevaarlijk wetsontwerp” heb ik terloops eenige opmerkingen gemaakt over de beteekenis der „beroemde driehoeksverhouding” tusschen Kroon, Minister en Landvoogd. Deze opmerkingen hebben het Kamerlid Oud in de zitting van 28 Februari aanleiding gegeven tot een scherpe critiek, eene critiek, die door Mr. E. van Raalte, in een hoofdartikel in „De Nieuwe Courant” van 28 Febr. nader is uitgewerkt.

In Dr. Gerretson's artikel, aldus de afgevaardigde, „komen zonderlinge theorieën voor. Ik lees daarin bijv., dat gesproken wordt van de beroemde driehoeksverhouding tusschen Koning, Minister en Landvoogd, die in Nederland de Rijksconferentie moet vervangen. Ik moet verklaren, dat ik die driehoeksverhouding niet begrijp en dat ik hieruit den indruk krijg, dat de heer Gerretson met zijn gedachten nog leeft in den tijd van vóór 1848, toen van een Ministerieele verantwoordelijkheid nog geen sprake was en dat hij zich dus voorstelt, dat een Koning uit de volheid van zijn macht overleg zou plegen met den Minister en den Gouverneur-Generaal, om ten slotte daaruit zijn conclusie te trekken. Dat is ten eenenmale in strijd met onze feitelijke staatsrechtelijke verhoudingen. Er is geen driehoeksverhouding, er is een verhouding tusschen den Gouverneur-Generaal en de Regeering in Nederland, welke Regeering gevormd wordt door den Koning en den Minister van Koloniën, van wie de Koning onschendbaar is, terwijl de Minister van Koloniën

de invoerr. was en is nog, dat bij aangifte volgens dezen regel als waarde kan worden genomen de eerste handspreis voor levering aan het Nederlandsche grensstation, zoodat dan vracht- en andere kosten voor het transport binnenlands niet in de waarde zijn te begrijpen.

Naast voormelden algemeenen regel is nader bij de Wet vastgesteld, dat voor onder normale omstandigheden gekochte en verzonden goederen kan worden volstaan met aangifte van de waarde naar de werkelijke kooprijzen, vrachten en andere kosten, ook al zouden daarvoor op den dag der aangifte hogere bedragen bedongen kunnen worden. Kiest nu een aangever deze laatste wijze van aangifte, dan moet hij volgens gevallen beslissingen van voormelden raad van beroep in liet aan te geven waardebedrag de volle transportkosten, dus ook die van de Nederlandsche grens naar de plaats van bestemming, begrijpen.

de verantwoordelijkheid draagt. Zoo is nu eenmaal de toestand, en wanneer men op grond van verkeerde staatsrechtelijke begrippen dit wetsontwerp gaat bestrijden, dan kan ik niet zeggen, dat die bestrijding veel waard is."

Mr. van Raalte gaat nog iets verder. Terwijl de heer Oud uiting geeft aan zijn „indruk” omtrent mijn „verkeerde staatsrechtelijke begrippen”, bestaat er bij den jeugdigen jurist van „De Nieuwe Courant” omtrent mijn onkunde geen twijfel: . . .

„Dr. Gerretson maakt een caricatuur van de ministeriele verantwoordelijkheid, die thans op zoo opvallende manier in het geding wordt gebracht. Aan nog meer vertroebeling der discussies op dit punt is waarlijk geen behoefte.”

* * *

Mijne beide opponenten zijn zeer vooruitstrevende mannen; het volgt dus vanzelf, dat schrijver van dit artikel, hun tegenstrever, niet anders kan zijn dan reactionair. Als zoodanig kan ik niet anders dan gevoelig zijn voor de welwillendheid, waarmede mijne denkbeelden, die ik gewoon ben als middeleeuwsch te zien gekenschetst, in dit geval slechts als van vóór 1848 worden gedateerd. Nochtans moet ik mij, in alle bescheidenheid, de opmerking veroorloven, dat het onderhavige meeningsverschil niet zoozeer berust op onkunde mijnerzijds omtrent de beginselen van ons staatsrecht, dan wel op een minder degelijke kennis van dit onderwerp bij mijne opponenten.

Immers, zelfs het vermoeden, dat ik, sprekende van de bevelen des Konings, zou hebben gedacht, zou hebben kunnen denken aan bevelen, door den Koning „uit de volheid van zijn macht”, dus als absoluut vorst, aan den Landvoogd gegeven, is absurd. Wie, over een onderwerp van Nederlandsch staatsrecht schrijvende, handelt van den Koning, moet, sedert 1815, geacht worden te spreken over den constitutioneelen Koning; het is geen gebruik dit nog eens speciaal te vermelden, evenmin als het gebruik is, wanneer men, in ons land, over een rund spreekt, er bij te voegen, dat men niet spreekt over den *bos primigenius* of den *bos frontosus*; onder normale menschen wordt dan stilzwijgend aangenomen, dat men spreekt over het rund, dat onze gewaardeerde tijd- en landgenoot is.

Doch zelfs hiervan afgezien, het R.R. bevat, in art. 38, eene strafbedreiging tegen den Landvoogd, die een niet door den Minister gecontrasigneerd bevel des Konings zou uitvoeren, zoodat de geheele „indruk” van den heer Oud geen anderen oorsprong kan hebben dan een gebrek aan kennis van het R.R., gelijksoortig aan dat, hetwelk ten grondslag lag aan het ingetrokken amendement-Albarda, hetwelk zijn oorsprong dankt aan het feit, dat de auteur art. 37 R.R. over het hoofd had gezien.

Dit vooropgesteld moet ik met nadruk vaststellen, dat de meening van den heer Oud als zou het in strijd zijn met ons staatsrecht, „dat een Koning uit de volheid van Zijn macht overleg zou plegen met den Minister en den Gouverneur-Generaal, om ten slotte zelfstandig daaruit zijne conclusie te trekken”, onjuist is.

Dit overleg, dat de basis is der bedoelde driehoeksverhouding, is volkomen grondwettig.

Wat toch is het geval? Koning en Minister hebben beiden, als fysieke personen, een individueelen wil. In bijkans alle gevallen is het de individueele wil van den Minister, die in een ministerieel bevel of besluit wordt geformuleerd. Door deze formulering echter wordt 's Ministers wil geacht te zijn de wil van den constitutioneelen Koning, zonder dat, als regel, de individueele wil van den Minister eerst expresselijk getoetst is aan den individueelen wil des Konings. De Minister handelt namens den Koning; zoo de Koning zich met het beleid des Ministers niet kan vereenigen, kan hij hem ontslaan. Geen ambtenaar, die een ministerieel bevel ontvangt, waarmee hij zich niet kan vereenigen, zal er aan denken, vóór hij

dit bevel uitvoert, zich tot de Kroon te wenden, om te vragen, of de Kroon zijn bezwaren niet deelt, en den Minister niet liever naar huis zou zenden? De ambtenaar heeft te gehoorzamen of heen te gaan. Gaat hij heen, dan kan hij zich, in theorie, nog „bij requête” tot de Kroon wenden, . . . doch het resultaat van zulk een stap ware al zeer problematisch.

Op dezen regel bestaan slechts twee uitzonderingen, n.l. in den driehoek Kroon, Minister en Landvoogd en in den analogen driehoek Kroon, Minister en Opperbevelhebber. Deze uitzonderingen berusten op de *directe correspondentie* tusschen resp. den Landvoogd en den Opperbevelhebber met de Kroon. Mr. van Raalte stelt nu „dat er een correspondentie tusschen den Koning, buiten den Minister om, en den Landvoogd” (resp. den Opperbevelhebber) „zou plaatsvinden, laat zich, in ons staatsrecht, kwalijk denken.”

— Het spijt mij, dat zulk eene correspondentie in het staatsrecht van Mr. van Raalte en zijne leermeesters zich kwalijk denken laat. Doch dit doet weinig ter zake. Ons staatsrecht is niet beperkt tot datgene wat zich volgens zekere dogma's al dan niet denken laat. Wie het positieve staatsrecht beoefent heeft zich niet met theorieën, doch met feiten bezig te houden. En nu is het, n'en déplaise Mr. van Raalte, een *feit*, dat er, in sommige gevallen, directe correspondentie tusschen de Kroon en resp. den Landvoogd en den Opperbevelhebber bestaat. Deze correspondentie behoeft uiteraard niet „buiten den Minister om” te geschieden. Vermoedelijk zal de betrokken functionaris wel copie van zijn missive aan den Minister zenden. Doch dit is eene formeele kwestie.

Wat van belang is, is dit; dat beide functionarissen, naar constitutioneel gewoonterecht, in ernstige gevallen aan de Kroon direct kunnen mededeelen, dat zij bezwaar moeten maken een ministerieel, (d.i. Koninklijk) bevel op te volgen, en de redenen daarvan kunnen uiteenzetten, vóór dit bevel wordt uitgevoerd, of de betrokkenen hun ontslag indienen. Hierdoor wordt de Kroon, in bijzondere gevallen, voor de noodzakelijkheid tot *zelfberaad* gesteld; d.w.z. er ontstaat de noodzakelijkheid, dat de fysieke persoon des Konings expresselijk overweegt, of hij zijn individueelen wil kan overeenbrengen met den, in het onderhavig bevel geformuleerden individueelen wil van den Minister. Wordt de Koning overtuigd van de bezwaren van den Opperbevelhebber of den Landvoogd, dan kan hij daarvan den Minister trachten te overtuigen. In dat geval zal de Minister zijn bevel of aanwijzing intrekken of wijzigen. Kan de Kroon den Minister niet overtuigen, dan kan hij den Minister tot heengaan dwingen. Ook in dat geval, blijft de Kroon geheel binnen haar grondwettelijke bevoegdheid, en geschiedt niets, dat in strijd is met de eenheid van Kroon en Minister, met den regel, dat de Koning niet handelt en niet rechtsgeldig kan handelen, dan door den Minister. Immers, wanneer de Koning zijn individueel inzicht handhaaft tegenover den Minister, en deze dus aftreedt (d.w.z. in theorie „ontslagen wordt”, in de practijk „zijn ontslag verzoekt”), wordt deze handeling des Konings door den nieuw-optredenden Minister gedekt, aanvaardt deze dus de verantwoordelijkheid voor het intrekken van het ministerieele bevel. Dat mijne opponenten meenen, dat een zelfstandig conclusie-trekken tusschen de meeningen van Landvoogd resp. Opperbevelhebber en Minister plaats vindt, komt hieruit voort, dat zij uit het oog verliezen, dat de eenheid van Minister en Koning alleen gevorderd wordt insover de Koning handelt, d.w.z. *wil*; niet voor zoover Koning of Minister zich informeren, of overleggen, d.w.z. hun *wil vormen*. De Koning heeft *het volste recht* zich, buiten den Minister om, te doen voorlichten.

En nu meene men niet, dat ik hier slechts van theoretische mogelijkheden heb gesproken. Zoowel in den driehoek, waartoe de Landvoogd behoort, als in dien, van welken de Opperbevelhebber deel uitmaakt,

is een dergelijk beroep op de Kroon, zelfs in de laatste jaren, voorgekomen. En, wat eigenaardig is, in beide gevallen heeft de Kroon de partij van den functionaris gekozen en den Minister weten te overtuigen, althans den Minister bereid gevonden zijn individueelen wil ondergeschikt te maken aan den individueelen wil des Konings, en dus de verantwoordelijkheid te aanvaarden voor de in de intrekking van het betrokken ministerieel bevel, of de wijziging van het betrokken ministerieele inzicht tot uiting komende wilswijziging van den constitutioneelen Koning.

Over de betekenis van deze *mogelijkheid* van direct beroep op de Kroon door den Landvoogd voor de stabiliteit van het regeeringsbeleid in Indië zal ik thans niet uitweiden.

Waar ik slechts op wijzen wilde is dit, dat ook ons constitutioneel recht niet geheel in de constitutie besloten ligt, en dat ook ons staatsrecht mogelijkheden kent, die men uit de boeken niet leeren kan.

Dr. C. GERRETSON.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE DEVIEZEN DER OOSTENRIJKSCHE NATIONALE BANK.

Dr. R. Kerschagl te Weenen schrijft ons:

Reeds bij het opstellen der statuten van de Oostenrijksche Nationale Bank was aan de vraag van het deviezenbezit en de deviezenzaken der Bank bijzondere aandacht gewijd. Deze had in hoofdzaak op drie punten betrekking. In de eerste plaats wist men, dat nog gedurende jaren de dekking van de Duitsch-Oostenrijksche bankbiljetten niet uit goud, maar hoofdzakelijk uit deviezen zou moeten bestaan. Nu was slechts één enkel devies op de wereld geheel goudwaarde gebleven: de dollar. Daar men echter natuurlijk den deviezenvoorraad der circulatiebank niet tot dollardeviezen wilde beperken, moest men een zekere waardevastheid der tot den metaalvoorraad der bank gerekende deviezen, resp. valuta's verzekeren. Men sloeg derhalve in artikel 85 der statuten twee wegen in: In de eerste plaats beperkte men de valuta's en deviezen, welke tot den metaalvoorraad gerekend mochten worden, tot zoodanige, „welke aan geen buitengewone koersschommelingen onderhevig zijn”, derhalve tot z.g. „edelvaluta's”. In de tweede plaats werd in het derde lid van evengenoemd artikel bepaald, dat dit bezit aan deviezen en valuta telkens tot de metaaldekking moest worden gerekend tegen den op het einde van het jaar berekend gemiddelden koers van het laatste afgelopen halfjaar. Verder schreef men in het 7e lid van het geciteerde artikel voor, dat tot aan het hervatten der betalingen in goud op ieder oogenblik de tegenwaarde van 25 miljoen goudkronen uit dit deviezenbezit in den vorm van tegoeden en depots in het buitenland moest worden aangehouden. Deze bepaling was overigens in de eerste plaats ter onvoorwaardelijke beveiliging van het grootste deel van het aandeelenkapitaal van 30 miljoen goudkronen der nieuwe Oostenrijksche Nationale Bank bedoeld en hoofdzakelijk op wensch van leidende buitenlandse financieele kringen doorgezet. De metaaldekking werd overigens niet slechts in den vorm van een glijdende contingentteering, doch op een met de jaren stijgend verplicht minimum vastgesteld. De circulatie, plus de tegoeden in rekening-courant, doch onder aftrek van het voorschot van de Bank aan den Staat, moeten in de eerste vijf jaar van het privilege der Bank voor minstens 20 pCt., in de tweede vijfjaarlijkse periode voor minstens 24 pCt., in de derde voor minstens 28 pCt. en daarna voor minstens 33 $\frac{1}{3}$ pCt. door „goud” gedekt zijn.

De toestand kenmerkte zich derhalve door de volgende drie factoren:

1. Van de deviezen mochten als metaaldekking

alleen edelvaluta's worden aangewend, die als dekking der biljetten slechts omgerekend tegen bovengenoemde gemiddelden koers in den metaalvoorraad konden worden opgevoerd.

2. Edelvaluta's, welke niet onder den z.g. „metaalvoorraad” of de metaaldekking worden opgenomen, mochten in het geheel niet als dekking, gelijk b.v. gevormd door wissels, worden aangewend en opgevoerd.

3. Niet-edelvaluta's, derhalve sterk schommelende valuta's en deviezen, verder munten, in zooverre geen gouden munten, en binnenlandsche wissels, in vreemde valuta uitgeschreven, mochten eveneens niet als dekking worden in aanmerking genomen.

De deviezen- en valutabeweging van het jaar 1923 deed de met deze onderscheiding samenhangende vragen voorloopig minder actueel schijnen. In een buitengewone algemeene vergadering der Bank op 17 April 1923 werd wel tot een wijziging van artikel 86 der statuten in dezen zin besloten, dat voortaan ook deviezen, valuta's en in vreemde munteenheid uitgeschreven binnenlandsche wissels tot de dekking mochten worden gerekend, doch het had voorloopig nog den tijd, alvorens deze bepaling wet werd. De toestrooming van buitenlandsch kapitaal vond bijna uitsluitend in dezen vorm plaats, dat het buitenland Oostenrijksche effecten kocht. De als gevolg hiervan in den vorm van valuta's en deviezen binnenstromende tegenwaarde vond voor een zeer groot deel haar weg naar de circulatiebank, daar men zich slechts door verkoop van deviezen en valuta's de benodigde kronenbedragen kon verschaffen. De Oostenrijksche banken en industrieën verschaften zich dus het benodigde buitenlandse kapitaal niet door aldaar direct een leening of crediet op te nemen, doch in overwegenden omvang door afgifte van effecten en voor een niet onbetekenend deel ook door nieuwe uitgiffen van aandelen. De circulatiebank stroomden verder nog aanzienlijke bedragen deviezen en valuta's uit het staatsbezit, gevolg van de Volkenbondslending, toe, welke bedragen door de Bank in kronen werden omgezet.

Met het inzetten der crisis in het begin van 1924 nam het probleem van het deviezenbezit der Oostenrijksche Nationale Bank echter een geheel anderen vorm aan. De deviezenstrooming uit aankopen van effecten door het buitenland hield op, ja, met een deel der effectenverkoop door het buitenland keerden zekere deviezenbedragen daarheen terug. De Oostenrijksche volkshuishouding zocht echter natuurlijk juist in de crisis buitenlandse kapitaalhelp om in gang te blijven. Hierbij speelden vooral twee factoren een rol: In de eerste plaats, dat slechts korte buitenlandse credieten te verkrijgen waren en vervolgens, dat de binnenlandsche credietnemers hun buitenlandschen credietgevers garantie moesten geven, dat zij na afloop van den crediettermijn in staat zouden zijn, het opgenomen bedrag in de originele valuta terug te kunnen betalen. Daarbij kwam nog de in den crisistijd dubbel begrijpelijke wensch, niet slechts van terugbetaling in de originele valuta, doch ook van haar koers verzekerd te zijn. Het middel hiertoe werd gevonden in het ter hand nemen van het in Midden-Europa gebruikelijke kost(pension)bedrijf in deviezen door de Oostenrijksche Nationale Bank.

Allereerst worde nu kort uiteengezet, wat onder dit pensionbedrijf wordt verstaan. Het bestaat hieruit, dat bijv. de heer A., die een zesmaandsch crediet van 100.000 pond in Engeland heeft verkregen, dit bedrag aan de Nationale Bank tegen den koers van bijv. 300.000 kronen per £ verkoopt, terwijl de Bank de verplichting op zich neemt, na afloop dezer zes maanden hem hetzelfde pondenbedrag tegen terugbetaling van hetzelfde bedrag in kronen te leveren. Voor de zes maanden betaalt A, de in-den-kost-gever aan de Nationale Bank, d.i. de in-den-kost-nemer,

rente, de z.g.n. report-rente of het kostgeld over het desbetreffende kronenbedrag, zeggen wij $3\frac{1}{2}$ pCt.

Het karakter van deze transactie is theoretisch verschillend beoordeeld. Sommigen hebben haar als koop met recht van wederinkoop, anderen als een soort beleening beschouwd. Van deze laatste onderscheidt zij zich echter bijzonder scherp hierdoor, dat de in-den-kost-nemer, in ons geval de Nationale Bank, onbeperkt eigenaar van het pondenbedrag wordt en harerzijds slechts een leveringsverplichting van hetzelfde bedrag op zich neemt. De ook in de Angel-Saksische en eenige West-Europese landen gebruikelijke kost- of reportzaken zijn daarentegen zuiver termijn- en speculatie-transacties, welke slechts den naam met den vermelden vorm van het „pensionbedrijf” gemeen hebben. In het laatste geval zou bijv. de Bank 100.000 pond tegen den koers van 300.000 kronen in den kost geven, terwijl de Bank A. na afloop van zes maanden tegen den koers van 330.000 kronen het pondbedrag teruglevert; A. speculeert à la hausse in het pond en à la baisse in de kroon, de Bank juist omgekeerd. Rente wordt niet betaald. Ons „pensionbedrijf” vertoont echter de volgende kenmerken:

1. Het garandeert den buitenlander aflossing in de origineele valuta en verleent hem volledige zekerheid voor korte credieten.

2. Het garandeert den binnenlandschen credietnemer originele valuta en koers en draagt bij tot stabilisatie van de kroon.

3. Het verzekert de Nationale Bank volledige beschikkingsvrijheid over het ontvangen bedrag aan buitenlandsche valuta.

4. Het beantwoordt geheel aan het Fullertonsche principe van de biljettenterugstrooming, doordat na afloop van den „pensiontermijn” voor het afgegeven pondenbedrag een corresponderend kronenbedrag binnenkomt.

Met het herstel van de crisis verkreeg in den herfst van 1924 het „pensionbedrijf” verhoogde be tekenis en de binnenkomende valutabedragen, zoo goed als geheel uit edelvaluta bestaande, versterkten de valuta-positie der Nationale Bank buitengewoon. Daar in overwegenden omvang slechts korte buitenlandsche credieten werden verleend, bleek het deviezen-pensionbedrijf zeer doelmatig, ja, vrijwel onontbeerlijk. De Nationale Bank was echter voorloopig genoodzaakt, deze bedragen als dekking der biljetten, in zóoverre het n.l. om edelvaluta ging, onder de metaaldekking op te voeren, aangezien zij hen krachtens de toen bestaande statuten niet op andere wijze als dekking in rekening mocht brengen. De wet van 20 December 1924, B. G. Bl. 18 ex 1925, bekrachtigde de besluiten van de reeds vermelde buitengewone algemeene vergadering van 17 April 1923. Daarmede ontstond voor de Nationale Bank de mogelijkheid, kostdeviezen als dekking in rekening te brengen, terwijl zij gescheiden van het eigen bezit aan deviezen worden opgevoerd. Vanaf Januari 1925 worden dan ook de kostdeviezen, en wel op het oogenblik geen andere dan dollars en ponden, onder het hoofd „Andere dekking” als „niet tot den metaalvoorraad gerekende waarden in buitenlandsche munt” afzonderlijk opgevoerd. Deze wijziging ging met het volgende communiqué van de Bank gepaard:

De heden gepubliceerde positie van de Oostenrijksche Nationale Bank van 7 Januari is krachtens de statutenwijziging, waartoe de algemeene vergadering van 17 April 1923 heeft besloten, en die door de voor kort afgekondigde wet van 20 December 1924, B. G. Bl. No. 18 ex. 1925, is bekrachtigd, volgens een nieuw schema opgesteld. In dit schema komt voor iedere, volgens het gewijzigde artikel 86 der statuten, mogelijke soort van dekking der biljetten een eigen rubriek voor. Derhalve verschijnt in aansluiting aan den metaalvoorraad een rubriek: „Niet tot den metaalvoorraad gerekende waarden in buitenlandsche munt”, in welke rubriek die deviezen zullen worden opgevoerd, welke tengevolge van de bepalingen van artikel 85 niet tot den metaalvoorraad

gerekend kunnen worden, alsmede een rubriek „Pasmunt”. De Bank heeft, op het oogenblik noch over deviezen van bedoelde soort, noch over pasmunt in noemenswaardigen omvang de beschikking en voert de desbetreffende bedragen onder de „Andere activa” op. Zij heeft echter de nieuwe rubriek aangewend om de tot dusverre onder den metaalvoorraad opgevoerde kostdeviezen daaruit te lichten en gescheiden op te voeren. Hierdoor wordt eenzijdig tot uitdrukking gebracht, dat de leiding van de Bank niet de bedoeling heeft, de kostdeviezen bij de vaststelling van het toelaatbare maximum der biljetten-emissie op grondslag van den metaalvoorraad in rekening te brengen, en anderzijds wordt hierdoor rekening gehouden met herhaaldelijk geuite wenschen naar gescheiden opvoering van de in de dekking opgenomen kostdeviezen. De onder de nieuwe rubriek opgevoerde kostdeviezen tot een bedrag van 1.279 milliard geven niet het totaal bezit aan kostdeviezen aan; integendeel is een deel daarvan, ongeveer 400 milliard, dat niet als dekking wordt aangewend, onder de „Andere activa” begrepen. In den metaalvoorraad en de nieuwe rubriek worden op het oogenblik behalve goud slechts dollar- en ponddeviezen opgevoerd.

Bij vergelijking van den tegelijk hiermede gepubliceerden bankstaat met zijn voorganger moet natuurlijk tegenover de op het einde des jaars opgevoerden metaalvoorraad, de som van den „metaalvoorraad” en van de „in den metaalvoorraad niet opgenomen waarden in buitenlandsche munt”, welke op den heden gepubliceerden staat voorkomen, gesteld worden, waaruit een daling van rond 80 milliard volgt; hiervan komt 55 milliard voor rekening van den metaalvoorraad in engeren zin en rond 25 milliard voor rekening van de voortaan afzonderlijk opgevoerde kostdeviezen. Aan de dekking der circulatie neemt de metaalvoorraad in engeren zin met 40 pCt., de kostdeviezen met 14,53 pCt., beide samen derhalve met 54,53 pCt. tegen 54,60 pCt. in den vorigen weekstaat deel.

Het gaat hier, gelijk de weekbalans der Oostenrijksche Nationale Bank aantoon, om zeer belangrijke bedragen ter hoogte van ongeveer $\frac{1}{3}$ van het als metaalvoorraad opgevoerde bezit.

De weekstaat der Oostenrijksche Nationale Bank ziet er nu als volgt uit:

Stand op 28 Febr. 1925.

Activa:

(1 goudkroon = 14.400 papierkronen)

Activa:		
Metaalvoorraad:		
Goud (gemunt en ongemunt) (Goudkronen	K.	K.
7.738.803.36).....	111.438.768.400	
Volgens art. 85 der statuten als dekking der circulatie geldende deviezen en valuta (Goudkronen		
217.169.417.16).....	3.127.239.607.100	3.238.678.375.500
Andere edelvaluta:		
a) Niet tot den metaalvoorraad gerekende waarden in buitenlandsche munt 1)		1.386.990.124.000
b) Pasmunt		—
c) Disconto's		1.305.519.261.500
d) Beleeningen		1.497.304.700
Voorschot aan den Staat.....		2.161.991.119.400
Gebouwen, met inrichting.....		41.320.000.000
Andere activa.....		5.855.249.255.100
		13.991.245.440.200
Passiva:		
Kapitaal (Goudkronen 30.000.000)		432.000.000.000
Reservefonds.....		4.872.011.100
Circulatie.....		7.181.052.798.200
Rekening-Courant.....		913.619.432.500
Overige passiva		5.459.701.198.400
		13.991.245.440.200

Het deviezen- en valutabezit van de Bank is thans derhalve in de volgende posten verdeeld:

I. Metaalvoorraad: Goud en het verreweg grootste gedeelte (niet alle) van de edelvaluta, welke krachtens artikel 85 der statuten tot den metaalvoorraad mag worden gerekend.

II. Andere dekking:

Kostdeviezen in dollars en ponden.

III. Andere activa; deze omvatten (behalve enkele andere posten):

a) een zekere, onder den metaalvoorraad niet opgevoerde reserve aan edelvaluta, welke echter krachtens artikel 85 onder den metaalvoorraad mag worden gerekend,

b) niet tot den metaalvoorraad gerekende waarden in buitenlandsche valuta, in zooverre deze niet onder II zijn opgevoerd. Dit zijn:

1) deviezen en valuta, welke niet tot den metaalvoorraad mogen worden gerekend (niet-edelvaluta's),
2) uit het „pensionbedrijf” afkomstige niet onder II opgevoerde kostdeviezen.

Door de nieuwe wijze van opstelling van den weekstaat is voortaan een duidelijk overzicht over het totale deviezen-bezit van de Oostenrijksche Nationale Bank mogelijk.

Dr. R. KERSCHAGL.

DEENSCHER VALUTAPOLITIEK 1920—25.

II (Slot).

De heer L. Estrup te Kopenhagen schrijft ons:

Het eerste deel van dit overzicht werd besloten met de mededeeling, dat, nadat in Januari 1924 de werkzaamheden van het Koersegalisatiefonds waren stopgezet, in het midden van Maart een Valuta-Centrale, die tot doel had, de ontwikkeling der valutamarkt te controleren, werd opgericht.

Einde Maart werden nieuwe verkiezingen uitgeschreven, die tot den val der linksche Regeering en, einde April, tot benoeming van het thans regeerende sociaal-democratische ministerie leidden. Het programma van het nieuwe ministerie hield o.a. in, het valuta- en crisisprobleem in onderling verband op te lossen en reeds 6 Mei verscheen een valutavoorstel, hoofdzakelijk gebaseerd op een buitengewone vermogensbelasting ter aflossing der staatsschuld, benevens uitbreiding van de bevoegdheden der Valuta-Centrale in dier voege, dat de Regeering op verzoek van deze Centrale den invoer van zekere goederen zou kunnen belemmeren of verbieden, maatregelen zou kunnen nemen tot verzekering van matige prijzen, en tot een behoorlijke verdeeling van in het land aanwezige voorraden. De onderhandelingen wezen echter spoedig uit, dat dit voorstel politiek onuitvoerbaar was. Hetzelfde was het geval met het voorstel van de rechterzijde, een reeks invoerrechten te verhoogen met 100 pCt. Deze omstandigheden maakten de valutamarkt weder onrustig, waarna de Valuta-Centrale met rantsoeneering van de valuta's begon, terwijl de Regeering begin Juni met voorstellen kwam inzake nieuwe belastingen op inkomen en vermogen, verhooging van den suikeraccijns en van het invoerrecht op koffie. De raming van de opbrengst dezer belastingen was 50 mill. kronen, bestemd om de schuld van den Staat bij de Nationale Bank te verminderen. Bovendien werd voorgesteld, een buitenlandsche leening van 40 mill. dollars aan te gaan.

Einde Juni 1924 gaf een nieuwe, sterke koersdaling der kroon te zien, gepaard gaande met een scherpe critiek van het bedrijfsleven op de rantsoeneeringspolitiek der Valuta-Centrale. Men verweet de Centrale, den kooplieden te verhinderen, zich in te dekken in vreemde valuta, terwijl de Centrale zelf niet in staat was, groote koersdalingen te voorkomen, waardoor de zakenwereld een belangrijk koersrisico werd opgelegd. Tengevolge van deze critiek werd de politiek der Valuta-Centrale verzacht, zoodat voor goederenimport valuta op een termijn van maximum drie maanden mocht worden afgegeven.

De koersdaling in Juni deed den dollar tot 638.00, het £ sterling op 27.50 stijgen en ofschoon de Nationale Bank een nieuw crediet verkreeg van 5 mill. dollars was de vraag naar valuta zoo groot, dat de

banken hunne cliënten op 10 procent van hetgeen zij aanvroegen moesten rantsoeneeren. Ten gevolge hiervan stelde de Regeering begin Juli een Valutaraad in, bestaande uit vertegenwoordigers der vier politieke partijen, de organisaties uit het bedrijfsleven, de Nationale Bank, het Egalisatiefonds en de Valuta-Centrale. De raad begon haar beraadslagingen medio Juli en Minister Stauning verklaarde in zijn openingsrede, dat noch de Valuta-Centrale, noch de Nationale Bank bij machte geweest waren de moeilijkheden te overwinnen en dat centralisatie van den valutahandel en van valutaleeningen wel voorbijgaand beterschap gaven, maar deze middelen vergezeld moesten gaan van maatregelen om de grondoorzaken der valutamisère te kunnen opheffen. Als zulke maatregelen noemde de Minister invoerreguleering, samengaande met belastingen op het verbruik, bezuinigingen in de staatshuishouding, stabilisatie der kroon op haar tegenwoordigen koers, samengaande met herstel van de inwisselbaarheid in goud en het heffen van grondbelasting van alle onroerende goederen. Al deze voorstellen dienden overwogen te worden.

Op 5 Nov. verscheen een eenstemmig rapport van den Valutaraad, waarin devaluatie der Kroon afgeraden werd, over welke maatregel ook in de pers hevig was gediscussieerd. Een regeling werd voorgesteld, tot Juni 1925 een dollarkoers te handhaven, overeenkomende met een goudwaarde van de papieren Kroon van 65 Ore, en daarna in halfjaarlijksche termijnen den koers te verhoogen tot pariteit, een en ander op een wijze, waarover de Nationale Bank nader met de Regeering zou onderhandelen. Deze onderhandelingen hadden in daaropvolgende maanden plaats en het resultaat was de wet van 20 Dec. 1924 inzake valutamaatregelen, gevolgd door een overeenkomst tusschen Regeering en Nationale Bank, gedateerd 9 Jan. 1925. De bepalingen dezer wet, met die van de wet op de Valutacentrale, vormen den grondslag voor de regeling, welke op 1 Jan. 1925 van kracht is geworden. De drie fundamenteele bepalingen dezer nieuwe valutaregeling zijn de volgende:

I. De vrijstelling van inwisselplicht harer biljetten, die de Nationale Bank geniet, wordt verlengd tot einde 1926.

II. De Nationale Bank is verplicht, met ingang van 1 Februari 1925 tot 1 Juli 1925 den dollarkoers te stabiliseeren op ten hoogste 5,74, daarna tot 1 Januari 1926 op ten hoogste 5,60, tot 1 Juli 1926 op 5,46 en tot 4 Januari 1927 op 5,32. Deze verplichting betreft den verkoop van dollars tot dekking van goederenimport en andere doeleinden, die niet nadeelig geacht worden voor de volkshuishouding. Zouden bijzondere omstandigheden zich doen gelden, dan mag de Minister autorisatie vragen om dispensatie te verleen van het vasthouden aan de stijgende koersen. Voorts heeft hij zich bereid verklaard, wanneer de Nationale Bank zulks wenscht, te trachten de vereischte maatregelen te nemen tot handhaving dezer koersen en een te sterk aanspreken van het valutategoed tegen te gaan. Wanneer de Nationale Bank den Minister verklaart, de koersen niet te kunnen handhaven, kan de Minister de vrijstelling van inwisselplicht intrekken.

III. Een crediet van 40 millioen dollar wordt met staatsgarantie als valutareserve der Nationale Bank opgenomen. Door directe en indirecte belastingen wordt een valutareserve, groot 40 millioen kronen, opgebracht bestemd om direct na binnenkomen de schuld van den Staat bij de Nationale Bank af te lossen¹⁾. Het directe opnemen van crediet door den Staat bij de Nationale Bank, zal zooveel mogelijk verminderd worden door uitgifte van schatkistbiljetten.

Als resultaat van vijf jaren conferenties en poli-

¹⁾ [In 1922 nam de Staat n.a.v. de reorganisatie der „Landmandsbanken” bij de Nationale Bank een crediet van Kr. 40 millioen op. — Red.]

tieke onderhandelingen, staat thans vast, dat Denemarken uit de valutamisère wil komen en de kroon weder op pariteit wil brengen. De stemmen, die opgegaan zijn voor devaluatie (d.w.z. stabilisatie) op het tegenwoordige niveau en het absoluut afzien van pogingen, de kroon weder op pariteit te krijgen) zijn maar weinig in getal geweest en hebben krachtigen tegenstand ontmoet, zoodat men gerust kan zeggen, dat hiervoor geen sympathie onder het volk bestaat. Bovendien is geconstateerd, dat iedereen van oordeel is, dat het na te streven doel moet zijn: evenwicht in de staatshuishouding, beperking van de particuliere consumtie, vermeerdering der productie, doorgevoerde bezuiniging bij Staat en gemeenten en vermindering der schulden. Over deze punten bestaan slechts kleine meningsverschillen.

Wat de middelen betreft kan men verder vaststellen, dat het op het oogenblik politiek absoluut onmogelijk is een invoerreguleering of dergelijke maatregelen door te zetten, welke direct verbetering der handelsbalans zouden bewerken. Tevens moet aangestipt worden, dat een hardhandige discontopolitiek zal stooten op zeer sterken tegenstand van den landbouw.

De nieuwe valutaregeling berust op dezelfde grondslagen als de politiek, die men de laatste jaren gevoerd heeft krachtens de wetten inzake het Koersregalisatiefonds en de Valutacentrale.

Eigenlijk lijkt het een onvervulbare taak voor de Nationale Bank, de waarde van de Deensche Kroon binnen twee jaren te vermeerderen van 65 tot circa 70 goud-öre, maar practisch gezien zijn de eischen kleiner omdat de dollarkoers in Januari 566.50 was en op het tijdstip, dat de valutaregeling in werking trad 561.50, terwijl de wet 574 limiteert en eerst na Juli 1925 een 560 vaststelt. Het schijnt, dat het door de wet aangegeven tempo te langzaam is.

Toegegeven moet worden, dat een werkelijke waarborg evenmin door de thans doorgevoerde valutaregeling verstrekt wordt als door de vroegere. Alleen bezit men thans een nieuwen en grooteren voorraad buitenlandsche valuta en is de Nationale Bank verzekerd van de terugbetaling van 40 mill. kronen staatsschuld. Daardoor kan zij de biljettencirculatie iets inkrimpen, maar op de behoefte aan vreemde valuta heeft men geen grooteren invloed dan voorheen en het hangt hiervan af, of de Deensche kroon in den loop van den tijd naar boven gebracht kan worden, dan wel of men na verloop van eenigen tijd in dezelfde situatie als een jaar geleden zal verkeeren, toen het Koersregalisatiefonds stopgezet moest worden.

Hier zijn wij tot het punt gekomen waarover hier te lande sterk gediscussieerd en politieke strijd gevoerd werd, de kwestie n.l. van de betekenis der handelsbalans als oorzaak der dalende kronenkoers. Hieronder volgt een overzicht van de beweging der handelsbalans in de periode, waarop het bovenstaande betrekking heeft.

Invoer minus uitvoer van binnen- en buitenlandsche goederen.

	Mill. Kr.		Mill. Kr.
Januari-Maart 1921	+ 94	Januari-Maart 1923	+ 101
April-Juni	- 59	April-Juni	+ 76
Juli-September	+ 30	Juli-September	+ 95
October-Dec.	+ 68	October-Dec.	+ 73
Januari-Maart 1922	+ 19	Januari-Maart 1924	+ 42
April-Juni	+ 110	April-Juni	+ 107
Juli-September	+ 105	Juli-September	+ 5
October-Dec.	+ 36	October-Dec.	+ 45

Volgens deze cijfers is de handelsbalans doorgaans passief geweest, uitgezonderd een periode in 1921 waarin de crisis begon. Het laatste halfjaar 1924 was tot December gunstig, omdat een invoeroverschot van 24 mill. kronen in Juli—November op geen stukken na tegen de winsten der Deensche scheepvaart in dezelfde periode opweegt. December wees echter een belangrijk invoersaldo aan.

Het deficit der handelsbalans is in de 4 jaren 1921-24. 133, 369, 345, 219 Mill. kronen geweest.

Wanneer men aanneemt, dat scheepvaart en doorvoerhandel Denemarken jaarlijks van 150—200 Mill. kronen opleveren, ziet men spoedig, dat op de bewegingen der betalingsbalans tamelijk nauwkeurig die der kronenkoers volgen. 1921 toont een batig saldo met stijgende kroon; gedurende 1922 ontstaat een deficit en in het laatste kwartaal begint de kronenkoers te dalen. 1923 met een groot deficit der betalingsbalans toont een sterke inzinking der kronenkoers, welke in het eerste halfjaar 1924 voortgezet werd; met een deficit van circa 150 mill. kronen op de handelsbalans wijst deze periode een belangrijk minus op de betalingsbalans aan. In het laatste, gunstige halfjaar van 1924 herstelt de kronenkoers zich iets en op het einde van het jaar was hij ongeveer gelijk aan den koers, waarmede het jaar begon. Dit bevestigt, dat het geheele jaar bijeengenomen de betalingsbalans ongeveer in evenwicht moet zijn geweest. Deze onmiskenbare paralleliteit tusschen de betalingsbalans en de schommelingen van den kronenkoers, die ook waarschijnlijk gemaakt wordt door het feit, dat de kroon door de opschorting der inwisselplicht los gemaakt is van het goud, geeft het recht, de nieuwe valutaregeling met eenig pessimisme te beschouwen, temeer wanneer men zich herinnert, dat noch de discontoverhoging van 5 op 7 pCt., noch de door de Valutacentrale doorgevoerde rantsoeneering in staat waren de kroon op peil te houden.

Men zou de huidige valuta-situatie in Denemarken als volgt kunnen samenvatten: De welvaart van het land en de gunstige toestand van het geheele bedrijfsleven zijn van dien aard, dat het met betrekkelijk kleine offers mogelijk zal zijn, de kroon te doen stijgen. Noch de oorlog, noch de crisis hebben het land financieel noemenswaardig uit zijn verband gerukt of in een ongunstige richting gedreven. Alleen is eenige zuinigheid in openbare en particuliere huishoudingen noodzakelijk.

L. ESTRUP.

AANTEKENINGEN.

¹⁾ *Statistisch overzicht van den economischen toestand van Nederland.* — Op pag. 243 in dit no. vindt men bijeengebracht de voornaamste indices, welke een aanwijzing geven omtrent den economischen toestand van Nederland. Het is de bedoeling, dat dit overzicht, dat voor een groot deel is samengesteld uit een aantal der sociaal-economische gegevens, welke worden verzameld door het Centraal Bureau voor de Statistiek, iedere maand zal verschijnen. De rubrieken spreken voor zichzelf. De indexcijfers der effectenkoers konden nog niet worden ingevuld, aangezien het Bureau hiervan een nieuwe bewerking onder handen heeft, waarvan de resultaten eerst in zijn volgend Maandschrift zullen worden gepubliceerd.

Gaat Frankrijk meestbegunstiging verleenen? De Fransch-Duitsche onderhandelingen. — In het onlangs tusschen Frankrijk en Duitschland gesloten handelspolitieke compromis heeft Frankrijk zich, gelijk bekend, verplicht, in het definitieve handelstractaat Duitschland, *de facto* meestbegunstiging te verleenen, een toezegging, die — waar immers het thans geldende stelsel der Fransche handelspolitiek principieel toekenning van meestbegunstiging uitsluit — als een zeer belangrijk succes voor de Deutsche onderhandelaars mag worden aangemerkt. De overwegingen, welke Minister Raynaldy er blijkbaar toe geleid hebben, een dergelijke verplichting op zich te nemen, kan men vinden in een rede, welke hij enkele dagen na het sluiten der voorloopige overeenkomst voor het Comité Consultatif du Commerce et de l'Industrie heeft gehouden.

Na eerst enkele andere punten te hebben besproken en o.m. ontkenkend te hebben geantwoord op de vraag, of Frankrijk naar het stelsel van het enkele tarief moet terugkeeren, ging hij over tot de gedrags-

lijn, door dit land tot dusverre bij onderhandelingen over handelsverdragen gevolgd, en de wijzigingen, daarin naar zijn inzicht aan te brengen. Hij zeide:

„De huidige methode, die voortvloeit, zoo niet uit de wet van 1919, dan toch uit de jurisprudentie, die er de toepassing van heeft geregeld, heeft te waardeeren resultaten opgeleverd en terwijl Frankrijk zich herstelde heeft zij een noodzakelijke beveiliging gevormd, zoowel als een middel tot expansie. Echter zijn in den loop der laatste onderhandelingen, en meer in het bijzonder gedurende die met Duitschland, de gebreken van het stelsel duidelijk aan den dag getreden en het is van belang hen in bijzonderheden uiteen te zetten

De twee doeleinden, welke iedere Staat zich stelt, wanneer hij over een handelsverdrag gaat onderhandelen, zijn: 1°. de zekerheid, niet te worden achtergesteld bij een buitenlandschen concurrent; 2°. zichzelf niet te benadeelen door een overmatige bescherming van de nationale productie.

De voor den oorlog door de meeste landen der wereld toegepaste methode, correspondeerde met deze twee doeleinden. De meestbegunstigingsclausule waarborgde een behandeling, gelijk aan die van den buitenlandschen concurrent. De methode van conventionele verlaging der rechten of van vastlegging van rechten in annexen bij het verdrag waarborgde stabiliteit in de behandeling van de voornaamste artikelen, die voor uitvoer naar de contracteerende tegenpartij in aanmerking kwamen.

De wet van 1919, die inderdaad aan het vroegere régime is toegevoegd, is geïnterpreteerd als de negatie daarvan; men beroept zich op haar om de meestbegunstigingsclausule uit te sluiten, evenals, in het algemeen, alle waarborgen voor gelijke behandeling en ook alle conventionele verlagingen, ja zelfs consolidatie van tarieven, doordat Frankrijk zich in alle gevallen zijn volledige vrijheid op tariefgebied voorbehoudt.

Direct na den oorlog kon men zich niet neerleggen bij het denkbeeld, dat in handelsovereenkomsten gelijkheid van rechten zou worden erkend, daar deze onverenigbaar was met de omstandigheden, waaronder de productie en de handel in beide landen plaats vonden, noch dat Frankrijk, dat zich moest herstellen, verplichtingen op zich kon nemen, wat de hoogte van zijn tarief aangaat.

Maar wanneer straks na de herziening van het tarief, welke het Fransche Parlement moet ter hand nemen, Frankrijk over een tarief zal beschikken, gegrondvest op nieuwe fundamenten en aangepast aan de huidige omstandigheden en gedurende een zeker aantal jaren van kracht, is het zeker, dat het geen verdragen zal kunnen afsluiten, dan door zijn methode van onderhandelen soepeler te maken en het, in zoverre een overgangsregime dit ook maar eenigszins toelaat, aan te passen aan de gelijksoortige en constante wenschen van alle staten, waarmede het heeft te onderhandelen.

Voorts moet het op veel ruimere schaal zijn minimumtarief kunnen toestaan en niet langer, terwijl het van vreemde landen conventionele rechten eischt, daartegenover zijn niet voor verlaging vatbare minimumtarief kunnen stellen. Om deze twee voorwaarden te verwezenlijken zou voldoende zijn: 1°. dat Frankrijk zijn minimumtarief op een niveau brengt, hetwelk ruimere toekenning daarvan veroorlooft en dat het, wanneer het tegenaanbod zulks rechtvaardigt, een soort van „tarif d'usage" instelt.

De eisch, voort te gaan met de toepassing van het minimumtarief, met alle schrielheid, waarmede zulks in de voorafgaande jaren is geschied, is onverenigbaar met de noodzakelijkheid, waarin Frankrijk zich bevindt, overeenkomsten op langen termijn te sluiten en voor zijn expansie permanente zekerheden te verkrijgen. Het gaat er geenszins om, terug te keeren tot het stelsel van meestbegunstiging, maar

om door ruimere toekenning van het minimumtarief, hetgeen behandeling op voet van meestbegunstiging impliceert, recht te kunnen doen wedervaren aan de eischen van landen, die zich meer en meer verzetten tegen iedere discriminatie, tenminste wat de voornaamste artikelen aangaat, welke zij produceeren. 2°. Voorts zou Frankrijk, dat conventionele rechten moet eischen en verkrijgen, ook niet meer zijn tarief als in beginsel niet voor verlaging vatbaar daar tegenover moeten stellen. Een feit is het overigens, dat ondanks de rigoureuze verklaringen, welke de tarieven van 1892 en 1910 hebben vergezeld, Frankrijk, toen het met zekere landen heeft willen onderhandelen, verplicht is geweest, dit in zekere gevallen geenszins te doen op den grondslag van het minimumtarief.

Hieruit moet worden geconcludeerd, dat de onaanstaarbaarheid van het minimumtarief in het verleden een fictie is geweest, gelijk zij het waarschijnlijk in de toekomst zal zijn. Zou het dan niet beter zijn, de mogelijkheid onder het oog te zien, dat het minimumtarief, vastgesteld op een voldoende hoog peil om er met ruime hand ontheffing van te verleen, dan ook anderzijds in uitzonderingsgevallen in een bij de wet vastgestelden omvang voor vermindering vatbaar zal zijn, op voorwaarde van een welomschreven tegenprestatie.

Het zou zeker een nuttig hulpmiddel bij onderhandelingen zijn — behoudens dan, dat de bevoegdheid, ervan gebruik te maken, zou moeten worden beperkt tot drie of vier jaren — bij overeenkomst de tarieven met 15 à 20 pCt. te verlagen voor artikelen, die specifiek die van de verdragsluitende tegenpartij zijn”.

De vreemde staten verwachten niet slechts hier en daar op hun verlangen geretoucheerde tarieven, maar vooral waarborgen van stabiliteit. „Deze waarborgen”, zeide de Minister, „zijn met zooveel kracht geëischt door de verdragsluitende tegenpartijen, dat de overeenkomsten niet gesloten hebben kunnen worden dan dank zij tijdelijke vastlegging van zekere rechten (als in het tractaat met Spanje), een verplichting, van te voren van wijziging in het tarief kennis te geven (zooals in het tractaat met Italië), of dank zij de beperking van de bevoegdheid der regeeringen; haar tarieven te wijzigen, welke niet zullen kunnen worden verhoogd dan in een omvang, welke de productievoorwaarden of den toestand van de markt zullen wettigen, waarbij de productieprijns in de beide verdragsluitende landen op den datum der ondertekening als criterium dient.

Welke zijn nu de middelen tot stabilisatie, welke men onder het oog kan zien als zich verdragende met de doctrine van vrijheid op tariefgebied, waarvan het Parlement naar het schijnt niet bereid is afstand te doen? Het schijnt, dat men twee middelen in beschouwing kan nemen.

a. Dat, aangewend in de overeenkomst met Canada van 1922 en die met België van 1923 en in een bijzonderen vorm in het Fransch-Italiaansche verdrag van 1923 inzake zijde. Dit middel bestaat in een machtiging tot verhooging der rechten in zoodanigen omvang, dat hun druk niet toeneemt.

b. Wanneer verhoogingen van rechten, welke een der verdragsluitende landen op het oog heeft, integendeel op een verzwaaring der bescherming tegen zeer belangrijke uitvoerproducten der andere partij zou uitloopen, zou voorafgaande kennisgeving onmiddellijke onderhandelingen moeten mogelijk maken en, bij ontstentenis van deze, opzegging op korten termijn”.

Tot zoover de voorzichtige uitlatingen van den Minister. Met belangstelling mag worden afgewacht, of het Parlement t.z.t met hem mede zal gaan.

Volledigheidshalve volgen hieronder thans nog de bepalingen van bovengenoemd principieel Fransch-Duitsch compromis, op welks grondslag 16 dezer de onderhandelingen over een voorloopig handelsverdrag zijn hervat.

Duitsland verklaart zich tot het sluiten van een voorloopige overeenkomst voor den duur van ongeveer negen maanden bereid. Aan de onderhandelingen daarover zullen de in Januari door de Fransche Regeering gedane voorstellen ten grondslag worden gelegd, krachtens welke, onder indeeling der Duitsche goederen in vier categorieën, voor een deel van den Duitschen invoer het geldende minimum-tarief, voor een ander deel eveneens het minimum-tarief, echter onder contingentteering der in te voeren hoeveelheden, voor de beide andere categorieën rechten tusschen het minimum en het algemeen tarief, of een voorloopig nieuw, d.w.z. verhoogd minimum-tarief zal gelden.

Daartegen verplicht Frankrijk zich, in het definitieve verdrag Duitsland *de facto* meestbegünstiging te verleen, welke van kracht zal worden na een zekere overgangsperiode, waarin het Fransche bedrijfsleven zich aan de nieuwe omstandigheden zal hebben kunnen aanpassen. Om anderzijds niet te prejudicieeren op de rechten van het Fransche Parlement, dat met een herziening van het thans van kracht zijnde Fransche tarief en verdragstelsel bezig is, is uitdrukkelijk overeengekomen, dat voor het geval de in het oog gevatte regeling door de besluiten van Kamer en Senaat zouden worden verworpen, Duitsland het recht zal hebben de voorloopige overeenkomst met een termijn van twee maanden op te zeggen. Tegenover de Fransche tariefconcessies verleent Duitsland, zoo lang de voorloopige overeenkomst van kracht is, meestbegünstiging aan Frankrijk, doch niet principieel en niet voor alle Fransche goederen. De Deutsche delegatie heeft zich veeleer uitdrukkelijk voorbehouden, zekere Fransche producten daarvan uit te sluiten. Daarentegen heeft Duitsland, wat de voornaamste Fransche artikelen aangaat, zich aan zekere rechten gebonden.

Het voor de Elzas-Lotharingsche industrie toegezegde invoerrechtenprivilege is aan de voorwaarde verbonden, dat niet andere landen op grond van hun meestbegünstiging op dezelfde of dergelijke voordeelen aanspraak kunnen maken. Het is beperkt tot bepaalde goederensoorten en zal verlagingen der rechten voor nog vast te stellen contingenten met de helft omvatten. De definitieve regeling dezer kwestie zal eerst bij de latere onderhandelingen plaats vinden en van Franschen kant zijn onder uitdrukkelijke erkenning van wederkeerigheid corresponderende tegenconcessies toegezegd.

Ook de Saarkwestie is in het compromis voor de eerste maal aangesneden. De toestand is hier deze, dat het Saargebied tot het Fransche tolgebied behoort, doch dat de uit het Saargebied afkomstige en van daar uitgevoerde producten gedurende een periode van vijf jaren na het van kracht worden van het Vredesverdrag vrijen invoer in Duitsland genoten en gedurende denzelfden tijd de Deutsche invoer van artikelen van plaatselijk gebruik in het Saargebied vrij van heffingen was. Dit privilege is op 10 Januari 1925 afgelopen. Voor het met de Deutsche volkshuishouding nog veel nauwer dan Elzas-Lotharingen verbonden Saargebied, dat zoowel voor den afzet van zijn productieoverschot als voor het betrekken van belangrijke half- en eindproducten op Duitsland is aangewezen, is daaruit een toestand voortgevloeid, die, naar zich laat denken, de industrie aldaar voor groote moeilijkheden stelt. Volgens de „Frkf. Ztg.“ wil Frankrijk iedere concessie ten gunste van dat gebied van nieuwe Deutsche contraprestaties t.o.v. Elzas-Lotharingen afhankelijk maken.

Amerikaansche saldi te Londen. — De ramingen van de thans te Londen uitstaande Amerikaansche saldi loopen, naar de „Times“ opmerkt, zeer uiteen. Cijfers worden genoemd van £ 30 tot £ 35 miljoen en van £ 35 tot £ 40 miljoen. In sommige Amerikaansche bankkringen is men geneigd

het op het hoogste cijfer te houden. Algemeen schijnt men het er echter over eens te zijn, dat de Amerikaansche saldi thans zoo groot zijn als nooit te voren. Het koersrisico op het overgrootste deel is gedekt door termijnverkoop van sterling, zoodat wegtrekking waarschijnlijk niet veel invloed op den wisselkoers zou hebben. Intusschen is het feit, dat te New York nog bij voortduring dollars tegen sterling worden aangeboden een teeken, dat de hoogere rentestand te Londen, met het vooruitzicht op koerswinst, nog belangrijke factoren voor den dollar-sterlingkoers zijn.

In een nadere beschouwing wijst het blad er op, dat volgens wisselmakelaars de stijging van het pond vermindering van vreemde valuta tengevolge heeft. Als verklaring wordt gegeven, dat, nu sterling de pariteit (4.86%, slotkoers te Londen Maandag ll. 4.78%) zoo dicht nadert, het zijn positie als internationaal betaalmiddel meer en meer herneemt. Gedurende de periode van scherpe fluctuaties toonden velen een voorkeur voor den dollar, hetgeen vermeerdering van valutazaken tengevolge had. Van dezen voorkeur begint men in Engeland en op het Continent, met name in den Engelsch-Franschen handel terug te komen, met bovenvermeld gevolg.

Zilverproductie der wereld in 1924. — Het American Gold and Silver Institute publiceert de volgende cijfers omtrent de wereldproductie van zilver in 1924, vergeleken bij 1923 en 1912.

	(in 1000 oz. fine)			pCt stijging (+) of daling (-) in 1924 ver- geleken bij 1912
	1912	1923	1924	
Vereen. Staten..	63.767	73.296	64.792	+ 1,6
Canada	31.625	17.755	20.364	+ 35,6
Mexico	81.234	90.859	92.000	+ 13,3
Noord-Amerika .	176.626	181.910	177.156	+ 0,3
Centr.-Amerika .	2.846	2.500	2.500	— 12,2
Zuid-Amerika ..	13.981	27.355	26.500	+ 89,5
Europa	15.992	8.214	9.000	— 43,7
Australië.....	14.738	10.868	10.800	— 26,7
Azië	5.505	10.027	9.500	+ 72,6
Afrika	1.216	1.544	1.600	+ 31,5
Totaal....	230.904	242.418	237.056	+ 2,7

Dr. Schacht over kapitaalvormingen organisatie der geldmarkt in Duitschland. — Onlangs heeft de President van de Reichsbank te Hamburg een rede gehouden, waarin hij o.m. bovenstaande kwesties besprak.

„Wat het eerste punt aangaat stelde hij de vermindering van het Deutsche volksvermogen en -inkomen bij voor den oorlog vergeleken op 40 pCt. en meende in dit verband het Deutsche consumtiepeil nog veel te hoog te moeten noemen.

Het sparen neemt echter gelukkig sterk toe. Bij de spaarbanken en coöperatieve creditverenigingen zijn de tegoeden van 400 millioen in het begin van 1924 tot 2 milliard in den aanvang van 1925 opgelopen, waarvan men ongeveer een half milliard als tegoed in rekening-courant kan aanmerken. De groei van eigen vermogen en premiereserves der verzekeringmaatschappijen zal met rond een half milliard wel juist geschat worden. De crediteuren der banken kunnen thans op ongeveer 6 milliard worden aangenomen; hierbij gaat het natuurlijk om beweeglijke tegoeden op korten termijn.

Bij de post bedragen de saldi tegoed in rekening-courant ca. een half milliard, bij de Staats- en gemeentelijke banken ca. 1,5 milliard. Alles bijeengenomen mag volgens Dr. Schacht de toestand, die een vlottend kapitaal van 8 à 9 milliard te zien geeft, niet onbevredigend worden genoemd en doet zij een zeker vertrouwen in de toekomst gerechtvaardigd schijnen.

„Wat de aanwending der gelden van openbare lichamen aangaat eischte hij terugkeer naar den tijd van voor den oorlog, waarin de Reichsbank slechts de

taak van clearing-instituut op den top van het betalingsverkeer te vervullen had. Hoezeer zij thans als credietgeefster werkzaam is — de aan het economisch leven beschikbaar gestelde bedragen beloopt in doorsnee 3 milliard — blijkt ook hieruit, dat zij rond de helft van den wisselomloop in portefeuille heeft. Een gunstig teeken van verbetering is de golfbeweging in de bankstaten op de betalingstermijnen, waaruit een regelmatig toestroom en afvloeien der gelden blijkt. In den laatsten tijd heeft zich echter bij de particuliere banken de wisselportefeuille vermeerderd.

Zoolang vraag en aanbod op de geldmarkt nog in zoo abnormale verhouding staan kan van de rantsoeneringspolitiek geen afstand worden gedaan.

De discontoverlaging moet derhalve voor alles als een experiment worden beschouwd, waartoe werd besloten, omdat kapitaalvermeerdering slechts door verhoogde productie mogelijk is en deze dus in de eerste plaats uit den credietnood moet worden geholpen. Terloops zij opgemerkt, dat in de in het No. van 4 Maart ll. besproken, niet zeer afdoende officieele toelichting der discontoverlaging niets wat doet denken aan dit argument — nog wel hoofdaanleiding tot den maatregel — voorkomt.

Het komt er nu voor het gelukken van het experiment op aan, aldus Dr. Schacht, alle beschikbare gelden aan het bedrijfsleven te doen toekomen. Met het bankier-spelen der verschillende openbare instellingen is het vrijwel uit. Met de Postreijen is een regeling getroffen, waarbij deze een deel harer gelden als vlottende middelen behouden, een ander deel door aankoop van wissels uit de portefeuille van Reichsbank en Seehandlung dezen instituten ter beschikking stellen en een ander deel in solide fondsen, goudpandbrieven enz., wordt belegd. De overeenkomst met de Seehandlung houdt in, dat zij zich weder volgens haar oude beginselen oriënteert, volgens welke zij op de Berlijnsche geldmarkt, zich beperkende tot-gelden op korten termijn in het verkeer met de groote banken, als „Kassen-Ausgleichsstelle” fungeert en afziet van het verleen van lange crediten aan handel en industrie.

Ten slotte heeft de Reichsbank zich bereid verklaard, ook boven de credietcontingenten goede bankaccepten in disconto te nemen, inzooverre deze door een andere bank, derhalve met een derde handteekening worden aangeboden. De banken kunnen hierdoor met meer zekerheid dan tot dusverre disponeeren.

Te hopen is, dat het bankaccept aldus weder in meerderen omvang zijn taak zal kunnen vervullen, zoodat zich langs dezen weg langzamerhand een vrije markt zal vormen, waarop de Reichsbank tot haar bovengenoemde taak, clearing-instituut op den top van het betalingsverkeer te zijn, kan terugkeeren.

ONTVANGEN.

Restauration financière de la Hongrie, huitième Rapport du Commissaire Général de la Société des Nations pour la Hongrie 1er—31 décembre 1924. Idem. Neuvième Rapport. 1er—31 janvier 1925. Genève. Société des Nations.

Le Relèvement financier de l'Autriche (deuxième année), vingt-troisième rapport du Commissaire Général de la Société des Nations pour l'Autriche. (Période du 15 octobre au 15 novembre 1924. — Cinquième mois de la quatrième étape.); Idem, vingt-quatrième rapport. (Période du 15 novembre au 15 décembre 1924. — Sixième mois de la IVe étape.); Idem, (troisième année) vingt-cinquième rapport. (Période du 15 décembre 1924 au 15 janvier 1925). Idem, vingt-sixième Rapport. (Période du 15 janvier au 15 février). Genève. Société des Nations.

Auswahl von Valoren der Schweizerbörsen. Dezember 1924. (Schweizerischer Bankverein).

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — 's-Gravenhage, Februari 1925.

Prof. Mr. Dr. A. van Gijn, De staatsfinanciën; *W. C. Posthumus Meyjes*, Eenige aantekeningen betreffende oorzaken en gevolgen van kapitaalexport; *H. T. Hoven*, De overgang van het Pensioenfonds voor weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren naar het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds.

The Quarterly Journal of Economics. — Cambridge, Mass., Februari 1925.

A. A. Young, The trend of economics; *W. F. Layton*, British opinion on the gold standard; *J. E. Orchard*, A proposal for regulation of the coal; *R. C. Epstein*, Industrial profits in 1917; *J. W. Angell*, Monetary theory and monetary policy.

Schmollers Jahrbuch. — München, Leipzig, September 1924.

F. Lenz, Friedrich List und der Liberalismus; *R. Liefmann*, Zurechnung und Verteilung; *H. Honegger*, Die Krisis der statischen Nationalökonomie; *W. Zimmermann*, Fords Evangelium von der technisch-sozialen Dienstleistung; *C. A. Verrijn Stuart*, Wiederaufbau und Freihandel; *C. Lang*, Die wirtschaftlichen Möglichkeiten einer Ertragsteigerung der landwirtschaftlichen Erzeugung; *F. Beckmann*, Interessengemeinschaft und Gemischtes Unternehmen; *A. Schulte*, Bericht über das Werk „Geschichte der grossen Ravensburger Handelsgesellschaft 1380—1530”; *B. Braubach*, Stoa und Demokratie in der Ideenwelt der französischen Revolution (Condorcet).

Weltwirtschaftliches Archiv. — Jena, Januari 1925.

Dr. Fr. v. Gottl-Ottlilienfeld, Vom Wirtschaftsleben und seiner Theorie; *Dr. W. Sombart*, Die Idee des Klassenkampfes; *Dr. B. Harms*, Die Schicksalsstunde der deutschen Handelspolitik; *Dr. M. Sering*, Agrarrecht und Zollschutz; *Dr. F. Rachfahl*, Zur auswärtigen Politik Bismarcks; *Prof. Dr. E. Hantos*, Die Wirtschaftspolitik in Mitteleuropa; *Dr. R. Lundborg*, Das Staatensystem und die Einteilung der Staaten.

Journal des Economistes. — Parijs, 15 Januari 1925.

Yves-Guyot, L'inventaire de la situation financière de la France; *P. Cassoute*, Les accords commerciaux; *J. B. Legros*, Chronique de l'inflation; *N. Mondet*, Prévisions pour 1925; *G. de Nouvion*, Les comptes des chemins de fer de l'Etat en 1923; *X.*, Bases de la politique internationale utilitaire; *P. Yves Sébillot*, Venise et son avenir; *J. B. L.*, La culture du blé et la préhistoire; *Le Roy*, Aux pénitenciers militaires africains; *J. Lefort*, Les physiocrates et la Chine; *B. L. L. E.*, La Ligue du Libre-échange (janvier 1925).

De Naamlooze Vennootschap. — Roermond, 15 Februari 1925.

Prof. Mr. M. W. F. Treub, Regeeringsbemoeiing met het bedrijfsleven in Nederland en Ned.-Indië, II; *Mr. J. M. J. A. Simons*, De Nederlandsche taal en hare spelwijze in statuten van N.V. en andere Nederlandsche rechtspersonen; *H. J. Franck*, De moeilijke jaren van het Nederlandsche bankwezen; *Dr. M. van Haften*, Levensverzekering en inkomstenbelasting; *Prof. Dr. J. W. Hedemann*, De Kartelwetgeving in Duitschland.

Journal of the Institut of Bankers. — Londen, Februari 1925,

bevat o.a.:

M. S. Herries, Overseas commercial credits.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 Februari 1925.

Ir. Joh. A. Tenge, Het grondgebruik in Nederland; *C. Wiskerke*, Tsjecho-Slowakije economisch-geografisch beschouwd.

STATISTISCH OVERZICHT VAN DEN ECONOMISCHEN TOESTAND VAN NEDERLAND.
(Gegevens meerendeels ontleend aan het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

	19 4							1925	Januari	
	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	1924	1925
Arbeidsmarkt.										
Bedrag der gehouden <i>aanbestellingen</i> × f 1000	14.435	11.629	10.248	6.020	8.376	6.612	17.911	7.197	6.662	7.197
<i>waaronder voor fabrieksbouw</i> × f 1000	315	233	261	126	439	112	278	296	138	296
<i>Staat- en part. mijnen.</i> Aantal arbeiders op ten der maand	29.525	29.651	29.774	29.656	29.623	29.643	29.966	30.143	29.683	30.143
<i>Metaalindustrie.</i> Aantal arbeiders op 1 Januari en 1 Juli	26.207 ¹⁾	29.006							26.207 ¹⁾	
Amsterdam 1) Gemiddeld aantal taken der — bij de „Havenarbeids-Reserve” in-geschreven — losse arb. p. week.										
<i>Haven-bedrijf</i> { Rotterdam Idem	18,6	17,1	17,9	18,5	21,3	16) 26,6	22,4	20,1	18,5	20,1
{ Rotterdam Idem	41,6	40,3	39,0	45,3	51,0	16) 55,5	60,5		37,4	
<i>Zeevisscherij;</i> aantal vaartuigen, welke de — uitoefenden	§ 744	§ 743	§ 762	§ 759	§ 780	§ 731	§ 571		§ 354	
Indexcijfer der Werkloosheid.										
	5	6,1	6,8	7,1	§ 6,6	§ 9,0	§ 10,3	§ 12,2	19,7	§ 12,2
Arbeidsbemiddeling. 2)										
Aanbiedingen v. werkzoekenden.	40,2	46,7	44,2	48,6	48,7	52,8	58,5	52,8	62,5	52,8
{ Ingeschreven ged. de maand	59,7	62,7	64,0	65,4	65,1	74,8	87,0	88,9	117,5	8,9
{ Overgebl. op het einde v. de mnd.	30,4	19,9	19,5	22,0	20,6	17,0	17,5	19,6	22,2	19,6
Aanvragen van werkgevers.	6,0	5,5	4,9	5,7	4,7	4,0	3,7	4,2	3,9	4,2
{ Ingeschreven ged. de maand	15,0	15,3	15,3	16,6	16,8	14,2	13,9	15,4	18,1	15,4
{ Overgebl. op het einde v. de mnd.										
Plaatsin en										
Arbeidsloon.										
Ondergrondse arbeiders	f 5,96	f 5,95	f 5,93	f 5,92	f 5,62	f 5,65	f 5,48	f 5,50	f 6,33	f 5,50
{ bij de mijnen	„ 4,27	„ 4,23	„ 4,27	„ 4,23	„ 4,05	„ 4,08	„ 4,05	„ 4,04	„ 4,33	„ 4,04
Bovengrondse	„ 0,98	„ 0,96	„ 0,96	„ 0,96	„ 0,95	„ 0,99	„ 0,97	„ 0,90	„ 1,03	„ 0,90
Bouwbedrijven { Metselaar uurinkomen	„ 0,93	„ 0,91	„ 0,91	„ 0,91	„ 0,91	„ 0,92	„ 0,94	„ 0,93	„ 0,98	„ 0,93
{ Amsterdam Timmerman	„ 0,84	„ 0,81	„ 0,82	„ 0,84	„ 0,84	„ 0,92	„ 0,85	„ 0,82	„ 0,89	„ 0,82
{ Amsterdam Opperman	„ 0,57 ³⁾									
Metaalindustrie, uurinkomen	„ 0,75 ⁴⁾	„ 0,70 ⁵⁾						„ 0,66 ⁴⁾	„ 0,75 ⁴⁾	„ 0,66 ⁴⁾
Artillerie- inrich- tingen { Wapenfabriek te Hembrug	„ 0,71 ⁴⁾	„ 0,63 ⁵⁾						„ 0,57 ⁴⁾	„ 0,71 ⁴⁾	„ 0,57 ⁴⁾
{ Fabrieken van munitie en ontplof- bare stoffen te Hembrug.	„ 0,81 ⁴⁾	„ 0,77 ⁵⁾						„ 0,73 ⁴⁾	„ 0,81 ⁴⁾	„ 0,73 ⁴⁾
{ Constructiewerkplaatsen te Delft										
Voortbrenging en verbruik.										
Zee- visscherij { aanvoer in Ned. havens ⁶⁾ × 1000 K.G.	5.643	8.994	11.046	13.630	23.690	17.198	8.328		2.822	
{ <i>waaronder haring</i> × 1000 K.G.	3.012	6.760	8.567	10.739	20.333	13.390	4.738		168	
{ opbrengst × f 1000	1.256	1.922	2.833	3.561	5.504	3.823	1.935		1.222	
{ <i>waaronder haring</i> × f 1000	392	1.146	1.972	2.417	4.323	2.798	950		34	
Productie der kolennijnen × 1000 ton ⁷⁾	445	532	475	496	538	495	511	§ 539	§ 489	§ 539
Voor binnenlandsch verbruik beschikbaar gekomen hoe- veelheid steenkolen × 1000 ton ⁸⁾	§ 811	§ 1.028	§ 589	§ 673	§ -861	§ 954	§ 870		§ 846	
In consumtie gebrachte suiker ⁹⁾ × 1000 K.G.	15.967	16.569	16.662	18.490	14.857	21.720	15.912 ¹⁰⁾	17.067	13.064	17.067
Aan de consumtie onttrokken suiker ¹⁰⁾ × 1000 K.G.	1.214	1.011	714	1.300	1.184	781	1.199	704	2.601	704
Schepen in aanbouw op den laatsten van het kwartaal: in- houd in bruto Registerton ¹¹⁾	96.453			88.643			124.767			
Handel en Verkeer.										
Handelsbeweging zonder gouden en zilveren munt en muntmateriaal (in miljoenen)	189	198	174	190	218	218	219	211	178	211
{ Invoer	111	134	138	163	173	1,9	136	140	117	140
{ Uitvoer	78	64	36	27	45	58	83	71	61	71
{ Saldo invoer	13,7	15,8	16,6	14,6	14,6	§ 12,9	§ 12,1	§ 13,1	13,8	13,1
Ontvangsten der Spoorwegmaatsch. (in miljoenen)	120,78	123,62	126,63	127,49	§ 127,73	§ 126,44	§ 125,11	§ 116,0	121,43	§ 116,0
Ontvangsten per dagkilometer sedert 1 Jan. (in gld.)	1.366	1.420	1.466	1.482	1.672	1.697	1.574	1.514	1.041	1.514
Inklaringen { Nieuwe Waterweg (in 1000 N.R.T.)	344	365	383	377	390	369	370	367	334	367
{ IJmuiden	1.691	2.247	2.207	2.252	2.251	1.560	2.099	1.981	1.066	1.981
Inklaringen { Lobith (geladen rivierschepen in 1000 ton	1.325	1.134	1.184	1.213	1.615	1.468	1.437	1.279	589	1.279
{ van 1000 K.G.)	6	21	33	28	12	8	5	22	28	22
Opgelegde zeeschepen o/d. ten der maand: aantal ¹²⁾	31	129	188	137	51	39	20	109	172	109
Idem: bruto inhoud in 1000 registertonen	1.795	1.930	1.221	1.628	1.858	1.828	1.691	1.257	1.342	1.257
Goederenverkeer { Gelost bij invoer	480	534	501	574	751	730	596	635	390	635
{ Geladen bij uitvoer	1.722	1.488	1.459	1.475	2.692	1.666	1.683	1.815	839	1.815
{ in de havens ¹³⁾ Doorgevoerd met overlading										
Prijzen, kosten van levensonderhoud.										
Indexcijfers der <i>groothandelsprijzen</i> in Nederland { 1 .. (1913 = 100) ¹⁴⁾	151	151	151	158	161	161	160	160	156	160
{ 2 ..	149	149	151	161	166	166	164	161	153	161
Kosten van levens- onderhoud. { Arbeidersgezinnen A'dam (vrt. '20 = 100)	81,1			82,5			84,6			
{ Arbeidersgez. te 's-Gravenhage (1921 = 100)	84,0			83,5			84,1			
{ Ambtenaarsgez. te 's-Gravenhage (1921 = 100)	83,6			83,6			84,1			
Financieuzen.										
Opbrengst <i>Rijksmiddelen</i> (totaal) ..	34,5	37,4	41,3	36,3	40,2	41,3	32,5	40,9	36,0	40,9
{ <i>Beu'sbeasting</i> ..	0,226	0,323	0,271	0,266	0,323	0,262	0,257	0,523	0,439	0,523
{ Invoerrechten ..	2,57	2,76	2,76	3,04	3,14	2,81	3,37	2,86	2,76	2,86
{ Statistiekrecht ..	0,280	0,344	0,347	0,368	0,397	0,370	0,368	0,355	0,304	0,355
Gegireerd door den <i>Postch. en Girodienst</i> (in miljoenen) ..						161	229	298		298
<i>Giro-omzet bij de Ned. Bank</i> (in miljoenen) ..	2195	2137	2082	2277	2501	2281	2526	2709	2462	2709
<i>Particulier disconto</i> gemiddeld pCt. ..	3,27	2,91	2,15	2,90	4,60	4,75	3,80	2,63	4,63	2,63
<i>Prolongatie</i> ..	2,95	2,68	2,39	3,11	4,42	4,34	3,61	2,59	4,85	2,59
<i>Effektenkoersen</i> (maand- gemiddelden) { I. Nederl. Staatsleeningen [Obl.] ..										
{ II. Provinc. en gemeent. leeningen [Obl.] ..										
{ III. Hypbanken werkz. in Nederl. [Pbr.] ..										
{ IV. Spoorwegleeningen [Obl.] ..										
{ <i>Fondsen I tm. I/V</i> ..										
{ V. Nederl. Bank [Aand.] ..										
{ VI. Bank- en credietinst. [Aand.] ..										
{ VII. Scheepvaartmaatsch. [Aand.] ..										
<i>Emissies</i> (in miljoenen) ..	97,5	17,9	63,0	16,3	29,7	3,7	23,2	18,6	11,9	18,6
Aantal uitgesproken Faillissementen.										
	360	348	340	399	424	353	352	371	410	371

§ Voorloopige cijfers.

1) Het aantal vaste arbeiders bedroeg eind Mei 1924 pl.m. 1825. 2) Omvattende de werkzaamheden van 39 districtsarbeidsbeurzen, van drie andere arbeidsbeurzen en voor zoover bekend, van de corresponderende schappen der arbeidsbemiddeling. 3) te haljaar. 4) Op 1 Januari. 5) Loon op 1 Juli. 6) Zoowel door Nederlandsche als buitenlandsche schepen. 7) Kolenslik niet inbegrepen. Wel zijn inbegrepen de steenkolen, we ke.voor eigen gebruik dienen, alsmede de kolen, die aan de mijnwerkers gegeven worden [z.g. „Deputatkohten”]. 8) Saldo invoer plus eigen productie. 9) D.w.z. onder betaling van accijns in het vrije verkeer gebracht. Aangenomen mag worden, dat deze suiker, zoo al

niet in dezelfde maand, dan toch binnenkort de consumenten bereikt. 10) D.w.z. waarvoor restitutie van accijns is verleend wegens uitvoer in den vorm van suikerhoudende goederen. 11) Cijfers van Lloyds, ontleend aan Bulletin Mensuel de la Société des Nations. 12) Te Amsterdam en te Rotterdam. 13) Amsterdam, Rotterdam, Vlissingen, Vlaardingen, Hoek van Holland, Terneuzen, Zandam, Delfzijl, Harlingen, Maassluis, Dordrecht, IJmuiden en overige havens. 14) Herzien cijfers. 1 = Algem. Indexcijfer. 2 = Indexcijfers van voedingsmiddelen e.d. 15) Totaal sedert 1 Sept. 1924. 16) De week, waarin een staking viel buiten beschouwing gelaten. 17) W.o. 400.000 KG. in October t/m. December frauduleus in consumptie gebracht.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN FEBRUARI 1925.

Prov. en Gemeentelijke Leeningen. f 6.912.500,— zijnde:

Arnhem f 7.000.000,— 5½% obl. a 98¼% o/o. 1)

Industrieële ondernemingen ..... „ 5.380.625,— zijnde:

August Thyssen Hütte Gewerkschaft \$ 700.000,— 7% 5-jar. Sinking Fund Hypotheek Goudobligatiën a 98% o/o.

Siemens & Halske A. G., \$ 750.000,— 7% 3-jar. verzekerde Sinking Fund Goudobligatiën aflosbaar tot ten minste 100% a 99¼% o/o.

Siemens-Schuckertwerke G. m. b. H. \$ 750.000,— 7% 10-jar. verzekerde Sinking Fund Goudobligatiën aflosbaar tot ten minste 102% a 96¼% o/o.

Rubber-Maatschappijen ..... „ 1.000.000,— zijnde:

N.V. Rotterdam—Tapanoeli Cultuur-Maatschappij f 1.000.000,— 8% conv. Hyp. Obligatiën a 100% o/o.

Diversen ..... „ 643.000,— zijnde:

Caritas Verband (Vereenigingen van den H. Vincentius a Paulo, de H. Elisabeth, verschillende vereenigingen voor Maatschappelijk werk e. a.) Hamburg f 150.000,— 7% 3-jar. obl. a 99½% o/o.

N.V. Nederlandsche Algemeene Trust-en Hypotheek-Maatsch. „Nedratrust” f 500.000,— 6% obl. a 98¼% o/o.

Spoorweg-Maatschappijen ..... „ 48.000.000,— zijnde:

Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen f 25.000.000,— 5% obl. a 96% o/o.

Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij f 25.000.000,— 5% obl. a 96% o/o.

Totaal .... f 61.936.125,—

1) Hiervan was f 4.475.000,— voor conversie van de 7% leening 1920 bestemd.

2) Deze leeningen waren, op nom. f 500.000,— na, bestemd voor conversie van de restanten der 6% leeningen van deze maatschappijen, die per 1 April 1925 a pari aflosbaar zijn gesteld.

Totaal der emissies in Januari ... f 18.577.625,— Februari .. „ 61.936.125,—

Algemeen Totaal .. f 80.513.750,—

Bovendien:

f 13.120.000,— 3/m. Schatkistpromessen a f 994,94

„ 190.000,— 6/m. „ „ 990,—

„ 11.681.000,— 4% Schatkistbiljetten .. „ „ 1.007,77

terwijl voorts hier te lande gelegenheid bestond tot inschrijving op de uitgiffen van een beperkt bedrag aand. a 40% H. U. van La Soie de Valenciennes en 6% conv. oblig. a 40% H. U. van The Cuba Cy.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Februari 1925		Februari 1924	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	49.218	f 2.239.410.000	56.310	f 2.130.652.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk	36.180	„ 1.941.897.000	37.245	„ 1.888.993.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	1.642	„ 9.233.000	6.519	„ 10.921.000

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. Bk.	Disc. Wissels. 4 15 Jan. '25	Zwits. Nat. Bk. 4 16 Juli '23
	Bel. Binn. Eff. 4 15 Jan. '25	N. Bk. v. Denem. 7 17 Jan. '24
	Vrsch. in R.C. 5 15 Jan. '25	Zweedsche Rbk 5 1 8 Nov. '23
Javasche Bank	4 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 6 26 Nov. '23
Bank van Engeland	5 5 Mrt. '25	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbk.	9 26 Feb. '25	slowakijë. — 6 27 Mei '24
Bank v. Frankrijk	7 11 Dec. '24	N. Bk. v. O'rijk. 13 6 Nov. '24
Belgische Nat. Bnk.	5 22 Jan. '23	N. Bk. v. Hong. 12 18 Sept. '24
Fed. Res. Bank N.Y.	3 26 Feb. '25	Bank v. Italië. 5 1 11 Juli '22
Bank van Spanje	— 5 33 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 1

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	New York	
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto (3 mnd.)	Part. disc.	Part. disc. (3 mnd)	Call-money 1)
14 Mrt. '25	1 7/8 2	1 1/2	4 7/16	—	3 3/8	4 — 1/4
9-14 M. '25	1 7/8 -2	1 1/2 -2	4 1/2 - 7/8	—	3 3/8	4 - 5 1/4
2-7 „ '25	2 - 1/8	1 1/2 -2	4 1/2 - 1 1/8	—	3 3/8	3 1/2 - 4 3/4
23-28 F. '25	1 3/4 - 7/8	1 1/2	3 3/4 - 4 1/4	—	3 1/8 - 3/8	4 1/2 - 5 1/4
10-15 M. '24	4 7/8	4 1/2 - 5 1/4	3 1/8 - 3 1/16	—	—	4 - 3 1/2
12-17 M. '23	2 1/2 - 3 1/8	2 1/2 - 3 1/4	2 1/4 - 1/2	—	—	4 1/2 - 6
20-24 Jli '14	3 1/8 - 3 1/16	2 1/2 - 3 1/4	2 1/4 - 3/4	2 1/8 - 1/2	—	1 1/2 - 2 1/2

1) Koers v. 13 Maart en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
10 Mrt. 1925	2.50 3/8	11.93 1/2	59.61	12.84	12.60 1/2	99 1/2
11 „ 1925	2.50 3/8	11.95 1/2	59.60	12.96	12.65 1/2	99 1/2
12 „ 1925	2.50 3/8	11.95 1/2	59.60	12.90	12.65 1/2	99 1/2
13 „ 1925	2.50 1/16	11.97 1/2	59.52 1/2	12.89	12.67 1/2	99 1/2
14 „ 1925	—	11.97 1/2	59.52 1/2	12.90	12.65	99 1/2
16 „ 1925	2.50	11.97 1/2	59.50	12.84 1/2	12.65	99 1/2
Laagste d.w. 1)	2.49 7/8	11.93 1/2	59.47 1/2	12.78	12.57	99 1/8
Hoogste d.w. 1)	2.50 1/2	11.98 1/2	59.65	12.97	12.69	100
9 Mrt. 1925	2.50 1/16	11.93 1/2	59.60	12.93	12.61	99 1/2
2 „ 1925	2.50 3/8	11.93 1/2	59.62 1/2	12.78	12.55	99 1/2
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.—	48.—	100

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
10 Mrt. 1925	48.22 1/2	35.30	7.44	1.24	10.22	35.40
11 „ 1925	48.22 1/2	35.30	7.43	1.24	10.26	35.51
12 „ 1925	48.22 1/2	35.30	7.44	1.24	10.24	35.51 1/2
13 „ 1925	48.27 1/2	35.30	7.43	1.24	10.14	35.55
14 „ 1925	48.25	35.30	7.44	1.24	—	—
16 „ 1925	48.25	35.25	7.43	1.22	10.18	35.54
Laagste d.w. 1)	48.15	35.10	7.41	1.20	10.09	35.45
Hoogste d.w. 1)	48.30	35.40	7.46	1.30	10.29	35.60
9 Mrt. 1925	48.20	35.28	7.44	1.24	10.27	35.52 1/2
2 „ 1925	48.17 1/2	35.15	7.41	1.26	10.10	35.52 1/2
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
10 Mrt. 1925	67.47 1/2	44.85	38.25	6.30	99 1/4	2.49 7/8
11 „ 1925	67.47 1/2	44.90	38.27 1/2	6.30	99	2.49 7/8
12 „ 1925	67.50	45.10	38.35	6.30	99	2.49 7/8
13 „ 1925	67.45	45.20	38.40	6.30	99	2.49 7/8
14 „ 1925	67.45	45.15	38.40	6.30	99	2.49 7/8
16 „ 1925	67.40	45.25	38.55	6.30	99	2.49 1/2
Laagste d.w. 1)	67.25	44.77 1/2	38.17 1/2	6.27 1/2	98 7/8	2.49 1/2
Hoogste d.w. 1)	67.55	45.25	38.55	6.32 1/2	99 1/2	2.50 1/4
9 Mrt. 1925	67.45	44.85	38.25	6.30	99 1/4	2.50
2 „ 1925	67.50	44.70	38.15	6.30	99 3/8	2.49 3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48 3/4

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p.100 fr.)	Berlijn (\$ p.100 Mk.)	Amsterdam (\$ p.100 gld.)
10 Maart 1925	4,77	5,15	23,80	39,94
11 " 1925	4,77 3/8	5,15	23,80	39,93
12 " 1925	4,78 1/4	5,13	23,80	39,95
13 " 1925	4,78 3/4	5,16	23,80	39,99
14 " 1925	4,78 7/8	5,15	23,80	40,02
16 " 1925	4,78 3/8	5,14	23,80	39,97
3 Maart 1925	4,76 1/2	5,04	23,80	39,42
Muntpariteit..	4,8667	19,30	23,81 1/2	40 1/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN TE LONDEN

Plaatsen en Landen	Noterings-eenheden	28 Febr. 1925	7 Mrt. 1925	9/14 Maart '25 Laagste	14 Mrt. 1925 Hoogste
Alexandrië	Piastr. p. £	97 15/32	97 15/32	97 1/8	97 15/16
*Bangkok	Sh. p. tical	1/10 1/2	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8
B. Aires 1)	d. p. \$	45 3/4	45 1/16	45 1/16	45 1/8
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6	1/6	1/5 1/16	1/6 1/16
Constantin.	Piastr. p. £	952 1/2	952 1/2	920	935
Hongkong	Sh. p. \$	2/32 3/32	2/32 1/32	2/3 1/2	2/3 1/2
Lissabon 1)	d. per Mil.	2 13/32	2 13/32	2 3/8	2 7/16
Mexico	d. per \$	26	26	25	27
Montevideo 1)	d. per \$	47 3/4	47 3/4	47 3/4	48 1/8
Montréal	\$ per £	4.76 1/8	4.77 3/8	4.77	4.79 1/8
R.d.Janeiro 1)	d. per Mil.	5 9/16	5 9/16	5 17/32	5 21/32
Shanghai	Sh. p. tael	3 1 1/16	3 1 1/16	3 0 1/2	3 1 1/8
Singapore	id. p. \$	2/4 1/16	2/4 1/16	2 3 1/16	2/4 3/32
Valparaiso 2)	peso p. £	42.80	44.90	41.80	42.80
Yokohama	Sh. p. yen	1/72 3/32	1/8 1/16	1/8 1/16	1/8 1/16

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS 1)

GOUDPRIJS 2)

	Londen	N.York 2)	Londen
9 Mrt. 1925..	32 3/16	68 3/4	86/8
10 " 1925..	32 1/16	68 1/8	86/9
11 " 1925..	32 1/8	68 1/8	86/8
12 " 1925..	31 15/16	67 7/8	86/7
13 " 1925..	31 15/16	68	86/4
14 " 1925..	31 15/16	67 3/4	—
15 Mrt. 1924..	33 7/16	63 3/4	96/3
20 Juli 1914..	24 15/16	54 1/8	84/10

1) p. oz stand. 2) Foreign silver. 3) p. oz. fine.

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen	9 Maart 1925	16 Maart 1925
Saldo bij Nederl. Bank..	f —	f —
Saldo bij betaalmeesters..	5.191.189,46	5.511.059,09
Voorschot op ult. Feb. 1925 aan de gemeenten op voor haar door Rijk te heffen gem. ink.bel. en opcenten op Rijksink.bel.	74.130.993,09	72.797.629,72
Voorsch. aan de koloniën	14.844.780,26	14.180.311,44
Voorsch. a. h. buitenland	217.140.153,63	216.472.176,11
Daggeldleeningen tegen onderp. v. schatk.papier	—	—
Verplichtingen.		
Voorsch. door de Ned. Bank	f 14.450.038,40	f 9.557.519,37
Schatkistbilj. in omloop 1)	165.906.000,—	165.220.000,—
Schatkistprom. in omloop	115.490.000,—	117.490.000,—
Waarv. direct bij Ned. Bk.	5.000.000,—	2.000.000,—
Zilverbons (met inbegrip v. de bedragen bij de betaalmeesters in kas).....	21.105.335,50	20.072.242,—
Door den Postch.- en Giro-dienst in 's Rijks Schatkist gestort.....	38.915.271,25	34.987.449,99

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	7 Maart 1925	14 Maart 1925
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f 5.166.000,—	f 4.664.000,—
Ind. Schatk.prom. in oml.	70.000.000,—	72.500.000,—
Voorsch. Jav.Bk. aan N.-I.	6.103.000,—	7.173.000,—
Muntbiljetten in omloop.	35.321.000,—	34.786.000,—
Ten voordeele v. N.-I. geboekt beleggingsgeld v. h. N.-I. muntfonds....	4.682.000,—	4.682.000,—
Totaal	f 121.272.000,—	f 123.805.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 16 Maart 1925.

Activa.	
Binnenl. Wis. (Hfdbk. f)	38.152.079,84
sels, Prom., Bijbnk. "	21.138.138,89
enz. in disc. Ag.sch. "	39.160.704,74
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—
Idem eigen portef. . f	127.111.455,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "	—
Beleeningen (Hfdbk. f)	74.293.094,47
incl. vrsch. Bijbnk. "	10.534.256,60
in rek.-crt. Ag.sch. "	69.764.413,09
op onderp. f	154.591.764,16
Op Effecten. .... f	152.609.214,16
Op Goederen en Spec. "	1.982.550,—
Voorschotten a. h. Rijk	8.048.963,85
Munt en Muntmateriaal	
Munt, Goud .... f	56.283.740,—
Muntmat., Goud	448.204.462,02
	f 504.488.202,02
Munt, Zilver, enz.	20.661.473,14
Muntmat., Zilver	—
Effecten	
Belegging Res.fonds. f	5.652.695,17
id. van 1/8 v. h. kapit. "	3.999.926,63
Gebouwen en Meub. der Bank	5.212.500,—
Diverse rekeningen	72.408.370,94
	f 1.000.626.274,38
Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	5.655.237,53
Bijzondere reserve	8.235.000,—
Bankbiljetten in omloop	895.528.210,—
Bankassigtiatiën in omloop	1.985.773,48
Rek.-Cour. { Het Rijk f	—
saldo's: { Anderen "	49.309.055,08
Diverse rekeningen	19.912.998,29
	f 1.000.626.274,38
Beschikbaar metaalsaldo	f 335.415.887,37
Op de basis van 1/8 metaaldekking	146.051.279,66
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. "	1.677.079.435,—
Voornaamste posten in duizenden guldens.	

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikk. metaal-saldo	Dek-kings perc.
16 Mrt. '25	504.488	20.661	895.528	51.295	335.416	55
9 " '25	504.484	20.333	900.867	54.947	333.285	55
2 " '25	504.484	20.613	911.541	49.406	332.538	54
23 Febr. '25	504.485	19.427	879.793	65.650	334.452	55
16 " '25	504.511	19.285	892.178	65.073	331.949	55
9 " '25	504.511	17.441	902.701	55.387	329.937	54
17 Mrt. '24	581.711	9.708	985.005	20.247	389.780	59
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 1/2	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenland	Diverse rekeningen 2)
16 Mrt. 1925	98.451	2.000	154.592	127.111	72.408
9 " 1925	102.758	5.000	151.462	121.205	81.404
2 " 1925	100.491	—	155.902	132.174	70.813
23 Febr. 1925	102.576	—	149.805	127.872	75.976
16 " 1925	104.392	—	152.049	123.471	85.869
9 " 1925	109.294	—	151.433	120.130	92.689
17 Mrt. 1924	247.019	82.000	131.434	23.182	42.868
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 2/8 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
7 Febr. 1925..	1.070	1.632	666	1.036	358
31 Jan. 1925..	1.081	1.684	688	1.040	377
24 " 1925..	1.086	1.494	924	1.044	433
17 " 1925..	1.076	1.537	941	1.041	474
10 " 1925..	1.060	1.592	969	1.048	576
9 Febr. 1924..	1.170	1.531	605	1.092	473
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
14 Mrt. 1925	185.000		277.000	54.500	118.700
7 " 1925	185.750		277.000	61.000	118.150
28 Feb. 1925	185.750		272.500	70.000	117.250
7 Feb. 1925	133.606	51.800	280.568	75.244	115.032
31 Jan. 1925	133.542	51.613	276.526	90.971	112.453
24 " 1925	133.666	51.769	276.119	99.113	111.203
17 " 1925	133.670	51.400	280.922	99.859	109.651
15 Mrt. 1924	154.700	63.942	261.880	70.490	152.815
17 Mrt. 1923	159.046	59.948	264.411	100.865	146.615
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ^a

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
14 Mrt. 1925		110.870		***	56
7 " 1925		111.450		***	55
28 Feb. 1925		109.890		***	54
7 Feb. 1925	20.982	17.979	59.009	77.246	52
31 Jan. 1925	29.357	17.803	66.961	78.327	51
24 " 1925	30.102	17.284	65.583	84.355	49
17 " 1925	30.357	16.803	75.630	83.966	49
15 Mrt. 1924	35.222	17.744	64.865	18.043	65
17 Mrt. 1923	36.346	34.037	63.073	30.984	60
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes			Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.	
11 Mrt. 1925	128.609	124.200	284.685	27.000	235.379	
4 " 1925	128.611	124.827	284.019	27.000	234.607	
25 Feb. 1925	128.587	124.803	281.165	27.000	231.779	
18 " 1925	128.579	124.232	282.020	27.000	232.687	
11 " 1925	128.577	124.848	283.013	27.000	233.699	
4 " 1925	128.573	125.465	282.879	27.000	234.139	
12 Mrt. 1924	128.098	125.042	280.591	27.000	235.908	
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—	

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
11 Mrt. '25	40.097	78.160	13.688	110.460	24.159	19 $\frac{1}{2}$
4 " '25	43.607	80.049	9.825	119.105	23.535	18 $\frac{1}{2}$
25 Feb. '25	41.927	74.400	16.144	105.543	23.534	19 $\frac{1}{8}$
18 " '25	43.942	75.045	13.705	111.244	24.097	19 $\frac{1}{2}$
11 " '25	45.820	73.460	9.569	115.081	23.479	18 $\frac{1}{8}$
4 " '25	67.503	73.688	11.049	134.913	22.858	15 $\frac{1}{8}$
12 Mrt. '24	48.182	72.158	19.271	105.597	22.807	18,26
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Buit. gew. voorsch. a/d. Staat	Schat-kisttoil-jetten ¹⁾	Wissels
12 Mrt. '25	5.546	1.864	307	573	21.800	4.950	6.059
5 " '25	5.546	1.864	306	574	21.900	4.942	6.467
26 Feb. '25	5.546	1.864	306	573	21.900	4.925	5.101
19 " '25	5.546	1.864	305	573	21.900	4.920	5.000
12 " '25	5.546	1.864	305	573	21.900	4.916	4.807
13 Mrt. '24	5.541	1.864	298	566	23.000	4.643	4.500
23 Juli '14	4.104	—	639	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uitge-stelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti-culleren	Staat
12 Mrt. '25	27	8	3.103	40.871	1.866	12
5 " '25	24	8	2.998	40.887	2.105	10
26 Feb. '25	17	8	2.974	40.792	2.014	13
19 " '25	17	8	3.005	40.771	1.929	13
12 " '25	23	8	3.072	40.778	1.878	10
13 Mrt. '24	34	12	2.481	39.930	2.406	17
23 Juli '14	24	13	2.445	38.895	2.229	24

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staats. buitenl. regeeringen.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
7 Mrt. 1925	985,2	269,1	328,4	1.633,1	8,3
28 Febr. 1925	907,3	207,3	302,4	1.737,2	90,2
23 " 1925	880,0	201,4	293,3	1.485,2	15,9
14 " 1925	865,8	198,7	288,6	1.574,8	31,6
7 " 1925	844,8	198,7	281,6	1.646,8	47,1
31 Jan. 1925	834,2	198,7	278,1	1.770,7	81,7
23 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ³⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Schuld aan Renten-bank
7 Mrt. 1925	112,1	1.373,4	2.035,5	925,2	1.216,9	216,2
28 Febr. 1925	112,1	1.683,6	2.106,2	917,5	1.517,0	237,7
23 " 1925	110,2	1.689,0	1.682,8	1.021,6	1.474,7	266,6
14 " 1925	110,1	1.629,4	1.760,0	929,3	1.486,3	290,2
7 " 1925	109,9	1.627,5	1.839,5	818,7	1.533,2	324,1
31 Jan. 1925	110,1	1.506,6	1.901,3	746,8	1.534,4	347,6
23 Juli 1914	330,8 ²⁾	200,4	1.890,9	944,—	40,0	—

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. schatk.papier. ³⁾ W.o. Rentenbankscheine: 7 Mrt., 28, 23, 14, 7 Febr., 31 Jan. resp. 313; 240,7; 370,4; 312,4; 261,7; 186,4 mill.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal incl. buit. tent. saldi	Beleeningen van tegoed in h. buitl.	Beleeningen van prom. d. provincien	Binnen-landsche wissels	Beleeningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg. Crt. Particu-lieren
12 Mrt. '25	378	85	480	1.326	318	5.200	7.568	250
5 " '25	378	85	480	1.341	431	5.200	7.611	167
26 Feb. '25	377	85	480	1.325	356	5.200	7.599	225
19 " '25	377	85	480	1.293	362	5.200	7.567	181
12 " '25	377	85	480	1.348	328	5.200	7.630	169
5 " '25	377	85	480	1.441	389	5.200	7.641	213
13 Mrt. '24	358	85	480	1.384	339	5.300	7.622	281

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
25 Feb. '25	2.893,0	1.647,9	136,0	433,8	317,2
18 " '25	2.905,3	1.752,1	139,9	342,5	311,7
11 " '25	2.896,3	1.760,7	144,7	331,8	324,6
4 " '25	2.920,9	1.777,9	143,7	322,4	308,0
28 Jan. '25	2.939,4	1.784,3	143,2	273,7	307,8
21 " '25	2.944,7	1.795,3	138,7	202,8	306,2
27 Feb. '24	3.122,7	2.151,2	107,0	531,6	263,3

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Deposi-to's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Aigem. Dek-kings-perc. ²⁾
25 Feb. '25	365,0	1.728,8	2.269,6	113,6	72,3	75,8
18 " '25	378,2	1.698,9	2.257,1	113,5	73,4	77,0
11 " '25	390,1	1.713,7	2.242,5	112,3	73,0	76,9
4 Jan. '25	388,8	1.690,4	2.267,6	112,3	73,8	77,4
28 " '25	394,1	1.684,3	2.265,2	112,2	74,4	78,0
21 " '25	423,5	1.698,6	2.216,1	112,2	75,2	78,8
27 Feb. '24	155,8	2.022,3	1.985,8	110,9	77,8	80,6

¹⁾ Verhouding totaalen goudvoorraad tegenover opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totaalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-ingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
18 Feb. '25	739	13.171	5.405	1.647	18.052	4.936
11 " '25	739	13.115	5.432	1.651	18.131	4.925
4 " '25	740	13.113	5.453	1.655	18.073	4.900
28 Jan. '25	736	13.051	5.488	1.640	18.012	4.863
21 " '25	736	13.087	5.548	1.602	18.147	4.869
20 Feb. '24	758	11.927	4.494	1.398	15.536	4.176

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 16 Maart 1925.

Wat den loop van zaken op de internationale beurzen, aangaat is gedurende de berichtperiode te Berlijn na een periode van lusteloosheid de fondsenmarkt plotseling veel levendiger geworden, hetgeen gepaard is gegaan met een vrij aanmerkelijke stijging — althans voor sommige fondsen — van het koerspeil. De oorzaak dient voornamelijk te worden gevonden in de ruimere geldmarkt. Tegelijkertijd schijnen omvangrijke termijnposities, welke tot nu toe een krachtigen druk op de koersontwikkeling hadden uitgeoefend — vooral in verband met het feit, dat de juiste positie niet bekend was en hieruit dus allerlei verwickelingen verwacht konden worden — te zijn geliquideerd, waardoor de naaste toekomst, in technisch opzicht, met veel grooter vertrouwen tegemoet werd gezien. Daarnaast hebben de berichten omtrent een groote Britsche scheepsbouwoopdracht aan de Deutsche Werft in het licht gesteld, dat Duitsland, althans voor deze industrie, zijn concurrentiecapaciteit volledig heeft herkreten. Wat den toestand der financiën betreft heeft het een gunstigen indruk gemaakt, dat de totale reparatiestorting door Duitsland, welke per 28 Februari l.l. 500 miljoen gouden marken moest hebben bedragen, 580 miljoen heeft beloopen.

Te New York daarentegen is voor het eerst sedert de presidentsverkiezing een bepaald flauwe stemming ontstaan, ondanks de omstandigheid, dat de berichten uit de industriele centra nog steeds gunstig blijven luiden. Zoo zijn b.v. de onuitgevoerde orders der Steeltrust per einde Februari toegenomen van 5.037.000 ton — per einde Januari — tot 5.285.000 ton. Klaarblijkelijk echter is de speculatie van meening, dat een periode van sterk uitgesproken hoogconjunctuur niet kan worden verwacht, waardoor men gemakkelijker tot realisaties komt, vooral indien, zooals in de meeste gevallen voorkomt, dit met goede winst kan geschieden. De scherpe fluctuaties in de prijzen van graan hebben voorts aanmerkelijke verliezen veroorzaakt, welke voor een deel door verkoopen op de fondsenmarkt gedekt moesten worden.

Te Parijs is de beurs nog steeds niet opgewekt geworden, noch wat de omzetten, noch wat het koerspeil betreft. Er is echter wel eenige rust ingetreden, nu de financieele debatten in de Kamer tot een einde zijn gekomen en men derhalve niet plotseling voor onaangename verrassingen kan worden gesteld. Ook de slechts lichte stijging van het algemeen indexcijfer heeft een bemoedigende uitwerking gehad. Per einde Februari bedroeg dit 526 tegen 525 per einde Januari; het indexcijfer voor kleinhandelsprijzen te Parijs is in het tijdsverloop van een maand van 408 tot slechts 410 gestegen.

Te Londen is de markt gedurende het grootste deel der berichtperiode lusteloos geweest, vooral in verband met de — onjuist gebleken — verwachting, dat het bankdisconto opnieuw zou worden verhoogd. Toen dit eenmaal gebleken was is een betere stemming op de beurs ontstaan, voornamelijk voor beleggingsfondsen. Toch is de markt als geheel niet opgewekt geworden. De industriele moeilijkheden zijn van te ernstigen aard — getuige ook de reeds vermelde scheepsbouwoorder, welke naar Duitsland is gegaan — terwijl bovendien de vooruitzichten voor een verlaging van het belastingpeil veel minder optimistisch zijn geworden. Voorts hebben de cijfers van den buitenlandschen handel over Februari in zooverre een minder gunstigen indruk gemaakt, dat het weliswaar sterk afgenomen invoersaldo slechts werd verkregen door een geringeren invoer, terwijl de export niet is toegenomen.

Ten onzent is het verloop der beurs eveneens vrij kalm geweest. Voor *beleggingsfondsen* is de aandacht niet meer zoo sterk gespannen, als enkele weken geleden nog het geval is geweest. Zelfs is op verschillende obligatie-uitgiften slechts voor een zoodanig bedrag ingeschreven, dat de toewijzingen ten volle plaats konden vinden. Dit was o.a. het geval met de leeningen der gemeenten 's Gravenhage, Dordrecht, met die van de Deli Spoorweg Mij., van de Zwitsersche Staatsspoorwegen, enz. Het animo voor dergelijke leeningen begint derhalve iets af te nemen, tenzij bijzonder gunstige voorwaarden aan de uitgifte worden verbonden. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 103 $\frac{3}{8}$, 103 $\frac{1}{16}$, 103 $\frac{1}{16}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 92, 91 $\frac{1}{16}$; 7 pCt. Ned. Indië: 102 $\frac{1}{2}$, 102 $\frac{7}{8}$, 102 $\frac{13}{16}$; 5 pCt. Brazilië 1913: £20, 100, 55 $\frac{7}{8}$, 55 $\frac{1}{2}$; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 98 $\frac{7}{8}$, 99 $\frac{1}{2}$, 99 $\frac{1}{2}$.

Van de aandeelsoorten hebben *rubberwaarden* opnieuw de meeste aandacht getrokken. De handel is in het laatste deel van de berichtperiode wel iets ingekrompen, doch

het koerspeil heeft in de meeste gevallen hiervan geen nadeelige gevolgen ondervonden. Tegenover enkele liquidaties kon voldoende vraag worden gesteld. Amsterdam Rubber: 190 $\frac{1}{4}$, 191 $\frac{1}{4}$, 188; Indische Rubber Comp.: 262 $\frac{1}{4}$, 267, 260; Kendeny Lemboe: 220 $\frac{1}{4}$, 221 $\frac{1}{4}$, 217; Ned. Ind. Rubber, Koffie: 235, 238, 231 $\frac{1}{4}$; Serbadjadi: 222 $\frac{1}{2}$, 216, 220; Tjaboeni Tjip: 114 $\frac{1}{4}$, 110 $\frac{1}{4}$, 114.

De *tabakmarkt* heeft een grillig verloop gehad. Meeren-deels viel er een dalende richting te constateeren, welke ook geen einde heeft genomen, nadat op de tweede voorjaar-inschrijving opnieuw bevredigende prijzen waren besteed. Af en toe echter viel een herstel op te merken, hetgeen dan echter gewoonlijk aan contramedekkingen moest worden toegeschreven. Over het algemeen blijkt men ter beurze ten opzichte van de naaste toekomst van tabakaandeelen niet al te optimistisch te zijn gestemd. Arendsburg: 398, 395, 392. Deli Batavia: 358, 351, 347. Deli Mij.: 366 $\frac{1}{4}$, 362 $\frac{1}{4}$, 365 $\frac{1}{4}$. Ngoepit: 271 $\frac{1}{2}$, 264 $\frac{1}{2}$, 259. Senembah: 380, 381 $\frac{1}{4}$, 384.

De *Suikermarkt* heeft slechts geringe variaties aange-toond, in overeenstemming met de vrijwel ongewijzigde noteringen voor Cubasuiker. Toen echter de fondsenmarkt in New York, tegelijk met de daling op de graanmarkten, een ongedecideerd aanzien begon te vertoonen, zijn hier ter beurze ook enkele verkooporders naar voren gekomen, waardoor het algemeen koerspeil ten slotte is gedrukt. Cultuur Mij. de Vorstenlanden: 168 $\frac{1}{4}$, 166 $\frac{1}{4}$. Handels Mij. Amsterdam: 496 $\frac{1}{4}$, 493 $\frac{1}{4}$, 487. Java Cultuur Mij: 372, 365, 361. Ned. Ind. Suiker Unie: 249, 251, 245. Pagottan: 286, 283, 278 $\frac{1}{4}$. Suiker Cultuur Mij: 264, 262, 261. Poerworedjo: 129 $\frac{1}{4}$, 128 $\frac{1}{4}$.

Ongeanimeerd was vooral de *petroleumafdeeling*, voornamelijk ten gevolge van de omstandigheid, dat het buitenland voor aandeelen Koninklijke Petroleum gedurende de achter ons liggende week bijna niet als koper is opgetreden. Een uitzondering vormde de beurs van Parijs, waar men bij een reactie in den koers van het Fransche betaalmiddel nog enkele kooporders voor het fonds heeft verstrekt. De lusteloosheid voor petroleum-aandeelen in het algemeen is ook tot uiting gekomen, doordat de voorloopige regeling omtrent de schadevergoeding aan de Roemeensche petroleummaatschappijen geen enkelen indruk op het koerspeil der desbetreffende fondsen heeft gemaakt. Dordtsche Petroleum: 379, 362 $\frac{1}{4}$, 365 $\frac{1}{4}$; Geconsolideerde Petroleum: 186, 181 $\frac{1}{4}$, 180 $\frac{1}{8}$; Kon. Nederl. Petroleum: 403 $\frac{1}{8}$, 393 $\frac{1}{8}$, 386 $\frac{1}{4}$.

De *scheepvaartmarkt* was zoo goed als verlaten. De berichten van de vrachtenmarkten zijn niet van dien aard geweest, dat een stimulerende werking hiervan kon uitgaan. Holland-Amerika Lijn: 64 $\frac{1}{2}$, 63 $\frac{1}{2}$, 63; Java-China-Japan Lijn: 107, 106; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 74, 73 $\frac{1}{8}$, 73; Ned. Scheepvaart Unie: 136, 135 $\frac{1}{4}$; Stoomvaart Mij. Nederland: 158, 156 $\frac{1}{4}$, 157 $\frac{1}{4}$.

Binnenlandsche industriele aandeelen zijn voor sommige soorten nogal bewogen geweest. Zoo bestond op enkele dagen voor aandeelen Nederlandsche Kunstzijdefabrieken goede vraag, waardoor het fonds aanmerkelijk in koers kon stijgen. Spoedig daarna trad echter een reactie in. Ook Jurgensaandeelen waren eenigszins aangeboden. Opgewekt bleven aandeelen Vereenigde Touwfabrieken, terwijl voor aandeelen Philips' Gloeilampen een bescheiden vraag iets hoogere koersen te voorschijn riep. Centrale suiker: 120, 119, 118 $\frac{1}{4}$; Feijenoord: 128 $\frac{1}{4}$, 130; Gero-fabriek: 86, 84, 87; Hollandsche Kunstzijde Industrie: 157 $\frac{1}{8}$, 156 $\frac{1}{2}$, 158 $\frac{1}{2}$; Jurgens: 88 $\frac{1}{4}$, 89 $\frac{7}{8}$, 87; Leerdam: 34 $\frac{1}{4}$, 32, 29 $\frac{1}{4}$; Mijnbouwkundige Werken: 72 $\frac{1}{4}$, 74 $\frac{1}{4}$, 75; Ned. Gist-en Spiritusfabriek: 380, 376 $\frac{1}{4}$, 379; Ned. Kunstzijdefabriek: 360, 369 $\frac{1}{4}$, 356 $\frac{1}{4}$; Philips Gloeilampen: 340 $\frac{1}{4}$, 342 $\frac{1}{2}$, 348.

Mijnaandeelen waren stil en nagenoeg op onveranderd koerspeil. Billiton Mij. 1ste Rubber: 468, 470; Redjong Lebong: 249, 250; Siloengkang 110, 111, 109 $\frac{1}{4}$; Singkep Tin Mij.: 206, 200, 205.

Hetzelfde was voor *Bankaandeelen* het geval. Amsterdamsche Bank: 141, 140 $\frac{1}{16}$, 140; Incasso Bank: 105 $\frac{1}{4}$, 106; Koloniale Bank: 192, 189 $\frac{1}{16}$, 188 $\frac{1}{8}$; Ned.-Ind. Handels Bank: 146 $\frac{1}{4}$, 145 $\frac{1}{4}$, 145 $\frac{1}{4}$; Nederl. Handel Mij. 129 $\frac{1}{16}$, 128 $\frac{1}{4}$, 126 $\frac{1}{8}$; R'damsche Bankvereniging: 75, 74 $\frac{1}{4}$, 73; Twentsche Bank: 118.

De *Amerikaansche markt* was, in overeenstemming met de aanwijzingen van New York, iets lager. American Water Works: 185, 203, 217; Anaconda Copper: 86 $\frac{1}{16}$, 84 $\frac{1}{2}$, 82 $\frac{1}{2}$; Studebaker: 1115, 1086, 1098; United States Steel: 124, 125, 124 $\frac{1}{2}$; Atchison Topeca: 122 $\frac{1}{4}$, 121 $\frac{1}{16}$, 120; Erie: 31 $\frac{1}{2}$, 31 $\frac{1}{2}$; Baltimore en Ohio: 83 $\frac{1}{4}$, 81 $\frac{1}{16}$, 82; St. Louis en St. Francisco Res.: 71, 70 $\frac{1}{2}$, 71 $\frac{1}{16}$; Union Pacific: 150 $\frac{1}{8}$, 149 $\frac{7}{8}$, 149; Wabash Railway: 241 $\frac{1}{32}$, 251 $\frac{1}{32}$, 25 $\frac{1}{4}$.

Prolongatie varieerde van 1 $\frac{1}{4}$ tot 2 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

17 Maart 1925.

In de afgelopen week heeft de graanmarkt onrustige tijden doorgemaakt, met prijsdalingen van een omvang, die gelukkig slechts zelden voorkomt. De week begon voor broodgraan nog in vrij vaste stemming, met eenig prijs herstel na de flauwe Noord-Amerikaansche markten van 6 en 7 Maart. De vraag in de invoerlanden was echter niet sterk en ofschoon tot de gedaalde prijzen wel meer gekocht werd dan anders op flauwe markten dikwijls het geval is, werd toch in de meeste invoerlanden geen groote omzet bereikt. Vrij aanzienlijke prijsverhoging werd op 9 en 10 Maart te Chicago en Winnipeg veroorzaakt door het maand-rapport van het Ministerie van Landbouw te Washington, volgens hetwelk de tarwevoorraad bij de boeren der Vereenigde Staten op 1 Maart nog slechts 114 miljoen bushels bedroeg, tegenover 134 miljoen op 1 Maart 1924, terwijl de oogst van 1923 125 miljoen bushels minder tarwe had voortgebracht dan die van 1924. Ook de voorraden in de elevators van het binnenland der Vereenigde Staten waren veel kleiner dan in het vorige jaar. Volgens het maand-rapport beliep deze ditmaal 69 miljoen bushels en in het vorige jaar 90 miljoen. Uit al deze cijfers blijkt wel, in hoe sterke mate in dit seizoen uit de Vereenigde Staten tarwe is uitgevoerd. Het maandrapport werd dan ook algemeen als een hausse-factor beschouwd, doch toename der zaken in Europa had dat niet ten gevolge. De naar Europeesche havens onderweg zijnde hoeveelheid tarwe is zoo groot, en ondergaat nog zoo voortdurend vermeerdering, dat verbruikers er zeker van zijn, voorloopig, gemakkelijk hun behoefte te kunnen dekken. Het is waarschijnlijk, dat de zeilende voorraad aan het einde van Maart tot 12 miljoen quarters zal zijn gestegen, wat ruim de helft zal zijn van de geheele Europeesche behoefte voor het restant van het seizoen. Afname van den zeilenden voorraad zal dan tegelijkertijd toename van de aankomsten in Europa beteken en gezien de groote inkoop, die dit jaar reeds geschied zijn, en die bijv. in Engeland 3 miljoen quarters grooter zijn dan in het vorige jaar, kan die toename der aanvoeren zeer goed moeijkheden in den afzet met zich brengen. Australië gaat voort met veel tarwe af te laden, en in Argentinië was met groote aanvoeren naar de havens het aanbod meestal dringend en daalden de prijzen. Slechts een enkelen dag heeft in Noord-Amerika de vaste stemming geduurd, die door het maandrapport was te weeg gebracht. Reeds op 11 Maart ging zoowel te Chicago als te Winnipeg de geheele prijsverhoging weder verloren, en tot een werkelijk sensationele verlaging kwam het op den 13den; toen Mei-tarwe te Chicago bijna 15 dollarcent per 60 lbs. lager was en Winnipeg 14 centen lager sloot dan den vorigen dag. Zoals uit de zoeven genoemde cijfers blijkt, is dit totaal verlies van het vertrouwen in het tegenwoordige prijspeil niet het gevolg geweest van overgrote voorraden oude tarwe in Amerika. De oorzaak ligt meer in de onbevredigende Europeesche vraag, de sterke concurrentie van het Zuidelijk halfrond en den aandring, om zooveel mogelijk oude tarwe af te zetten vóór de nieuwe tot lagere prijzen ter beschikking komt. Dit streven bestaat eveneens in Argentinië en Australië en men mag wel verwachten, dat vóór 31 Juli deze beide exportlanden verreeg het grootste gedeelte van hun uitvoersplus zullen hebben verscheept. Deze wedloop om gedurende de nog overblijvende maanden van het seizoen te profiteren van de nog steeds groote tarwebehoefte van Europa, moest wel, nu het nieuwe seizoen steeds nader komt, en men in Noord-Amerika met leede oogen aanzag, dat Australië en Argentinië steeds tot wat lagere prijzen hun tarwe kwijt raakten, tot een prijsdaling leiden. Ook regen in enkele gebieden van de wintertarwe der Vereenigde Staten, die over droogte klaagden, heeft de verlaging in de hand gewerkt en van 10 tot 13 Maart daalden te Chicago de Juli-termijn 15½ en de September-termijn 12½ cent per 60 lbs. Natuurlijk is het zeer goed mogelijk, dat de sprong omlaag van 13 Maart wel wat al te groot geweest is. Op den volgenden dag viel reeds weder, eenig herstel te constateeren, doch het ziet er naar uit, dat de tarweprijs nu voor goed op een wat lager niveau is aangeland. Op 16 Maart was de markt weder zeer flauw en nog weder aanzienlijk lager dan op den 13den. De prijsverlagingen bedragen sedert 9 Maart te Winnipeg 19½ à 22 en voor oude tarwe te Chicago 19 dollarcent per 60 lbs., terwijl te Chicago Juli 17¾ en September 14¾ cent gevallen is. Sedert het begin der maand is tarwe in Noord-Amerika nu reeds ongeveer 17½ pCt. goedkooper geworden. Argentinië deed in flinke mate aan de prijsverlaging mee. Geen enkelen keer: was daar gedurende deze week

sprake van een neiging tot herstel en vooral op 13 en 16 Maart traden groote prijsverlagingen in. Op laatstgenoemden datum was het slot aan de termijnmarkten te Buenos-Aires en Rosario 90 en 75 centavos lager dan een week tevoren. De verlaging was dus minder sterk dan in Noord-Amerika.

Het ligt voor de hand, dat de zeer flauwe houding der markten in de uitvoerlanden den omzet in Europa nog verder heeft doen verminderen. De behoefte aan tarwe blijft daar even goed bestaan, al zullen dan binnenkort uit den zeer grooten zeilenden voorraad de aanvoeren toenemen. Juist met het oog daarop en wegens de mogelijkheid van nog verdere prijsdaling zijn de laatste dagen de zaken naar de invoerlanden weder afgenomen. In Engeland waren zij toch al klein, en in ladingen is zelfs gedurende deze week slechts een enkele transactie gerapporteerd, doch België en ook Duitschland begonnen juist weder een wat grooteren omzet te verkrijgen. Tot de zoo sterk gedaalde prijzen wordt tot nog toe slechts weinig tarwe gekocht. In Nederland waren de laatste dagen de zaken al zeer gering, en ook Engeland onthield zich bijna geheel van zaken. In Duitschland echter is nog weder het een en ander gekocht en wanneer de markt weder een wat stabielere aanzien mocht verkrijgen, valt ook in den omvang der zaken weder een herstel te verwachten. In Europa zijn nu vrijwel overal de vooruitzichten van het wintergraan gunstig, omdat overal, waar men over droogte had geklaagd, nu flinke regen is gevallen. Slechts uit Rusland blijven nog ongunstige berichten komen. Men geeft zich daar nu groote moeite om den uitzaai van zomertarwe zoo goed mogelijk te doen slagen, doch uit alle berichten blijkt de vrees, dat het resultaat niet geheel bevredigend zal zijn, en dat de nieuwe Russische graanoogst al evenmin voldoende zal opleveren als de vorige.

Rogge heeft zich aan de markt te Chicago op dezelfde wijze bewegen als tarwe, behalve dat een prijsverhoging, zoals wegens het Washingtonsche maandrapport voor tarwe heeft plaats gevonden, voor rogge nauwelijks te constateeren is geweest. De verschepingen van rogge waren de laatste week wel grooter dan de vorige en de beschikbare voorraad onderging eenige vermindering, doch eene vertraging van het snelle tempo der prijsdaling, waaraan rogge onder den invloed der tarwe niet kon ontkomen, heeft dit nauwelijks téweeg gebracht. De prijs te Chicago is van 10 tot 13 Maart voor Mei-rogge met ongeveer 25 dollarcent per 56 lbs. gedaald. Een daarop gevolgd herstel hield geen stand en op 16 Maart sloot Mei 27 en Juli 21½ dollarcent per 56 lbs. lager dan een week tevoren. De roggeprijs te Chicago is nu sedert het begin van Maart voor den Mei-termijn 25 pCt. in prijs gedaald. Op dit peil is de laatste dagen in Duitschland de vraag verbeterd en op 16 Maart zijn naar de Noord-Duitsche havens weder heel wat zaken gedaan.

Ook voor maïs was de marktstemming bijna de geheele week slecht. Aanvankelijk bestond wegens het koude weder iets betere vraag in Engeland naar stoomende Plata-maïs, ook wegens de zeer kleine Argentijnsche verschepingen, doch flauwe markten in Argentinië maakten daaraan spoedig weder een einde en de vraag aan de Engelsche markten bleef over het algemeen onbevredigend. Hetzelfde kan worden gezegd van het vasteland en overal is de maïsprijs in den loop der week aanzienlijk gedaald. Toch is het aanbod niet groot en hoewel van Zuid-Afrika den laatsten tijd meer wordt afgeladen, zijn van de andere uitvoerlanden de verschepingen niet groot genoeg om het totale aanbod overvloedig te doen zijn. Algemeen groote voorraden in de invoerlanden maken het echter bij voortduring beëzwaarlijk, voor nieuwe aanvoeren plaatsing te vinden. Ook heeft de flauwe maïsmarkt te Chicago haar uitwerking doen gevoelen. Door groote aanvoeren en onder den invloed van de tarwemarkt is maïs daar van 9 tot 16 Maart ongeveer 10 dollarcent per 56 lbs. gedaald.

Aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario waren de prijzen voor nieuwe maïs dagelijks lager en de totale prijsdaling dezer week bedroeg daar 75 centavos per 100 KG. De Balkan is voor spoedige verladung slechts, met beperkte hoeveelheden maïs aan de markt; doch op April wordt het aanbod dringender tot dagelijks lagere prijzen. In maïs zijn de naar Europa onderweg zijnde hoeveelheden niet groot.

Gerst was de laatste dagen der week zeer flauw; wegens sterke prijsdaling te Winnipeg, en tot sterk gedaalden prijs werden naar Nederland en Duitschland eenige zaken in Noord-Amerikaansche soorten gedaan. Ook de te Antwerpen aanwezige partijen Donaugerst werden telkens lager aangeboden. De afzet van gerst bleef echter slecht.

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Mrt.	Maïs Mrt.	Lijnzaad Mrt.
14 Mrt. '25	169 ¹ / ₈	122 ¹ / ₈	47	16,40 ¹⁾	9,35 ¹⁾	23,50 ¹⁾
7 „ '25	180 ¹ / ₈	128 ¹ / ₈	51 ¹ / ₈	17,05	10,—	23,70
14 Mrt. '24	105 ³ / ₈	77 ¹ / ₈	46	10,50	8,— ¹⁾	18,70
14 Mrt. '23	119 ¹ / ₈	73 ³ / ₈	44 ¹ / ₂	11,70	9,—	19,70
14 Mrt. '22	134	61 ¹ / ₈	38 ¹ / ₈	13,60 ²⁾	8,30 ²⁾	20,30 ²⁾
20 Juli '14	82	56 ¹ / ₈	36 ³ / ₈	9,40	5,38	13,70

1) Per Mei. 2) Per April.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	16 Maart 1925	9 Maart 1925	17 Maart 1924
Tarwe*	18,—	19 ¹ / ₂	12,25
Rogge (No. 2 Western) ..	14,40	16,30	10,—
Maïs (La Plata)	225,—	230,—	228,—
Gerst (48 lb. malting) ...	250,—	260,—	215,—
Haver (38 lb. white clipp.) ¹⁾	11,75 ⁴⁾	12 ¹ / ₂ ⁴⁾	10,75
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	13,25	13,30	14,65
Lijnzaad (La Plata) .... ²⁾	503,—	512,—	404,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.
*No. 2 Hard/Red Winter Wheat. 4) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	8/14 Maart 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	8/14 Maart 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	1925	1924
Tarwe	23.445	162.416	166.934	—	5.450	8.563	167.866	175.497
Rogge	2.551	16.331	108.073	—	—	1.725	16.331	109.798
Boekweit	503	8.641	6.356	—	—	—	8.641	6.356
Maïs	18.187	163.667	134.556	1.420	20.844	15.896	184.511	150.452
Gerst	3.893	32.720	69.870	38	1.328	9.412	34.048	79.282
Haver	5.899	18.638	48.243	—	150	—	18.788	48.243
Lijnzaad	1.918	41.167	48.648	—	9.389	17.835	50.556	66.483
Lijnkoek	3.040	52.456	32.996	—	—	700	52.456	33.696
Tarwemeel	105	23.525	45.052	450	4.247	1.890	27.772	46.942
Andere meelsoorten	—	2.166	1.228	—	—	—	2.166	1.228

ondanks het prijsherstel, dat later te Winnipeg plaats vond.

Voor haver bestaat tot de lagere prijzen, die vooral in Canada sterk zijn gedaald wegens de algemeen flauwere stemming der graanmarkt en de zeer groote in Noord-Amerika aanwezige voorraden iets betere vraag op het vasteland, doch in Engeland bleef de omzet teleurstellend.

SUIKER.
NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96 pCt. c.l.f. Maart/April	
	kristal-suiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
16 Mrt '25	f 21 ¹¹ / ₁₆	37/6	17/1 ¹ / ₂	15/-	4,77
9 „ '25	„ 21 ¹¹ / ₁₆	37/-	17/1 ¹ / ₂	15/1 ¹ / ₂	4,84
16 Mrt '24	„ 36 ³ / ₈	66/-	26/9	28/9	7,03
16 Mrt '23	„ 37,—	65/9	26/3	27/10 ³ / ₈	7,40
	ruwe-suiker basis 88°				
4 Juli '14	„ 11 ¹³ / ₃₂	18/-	—	—	3,26
1) „ 14 ¹³ / ₃₂	„ 14 ¹³ / ₃₂	—	—	—	—

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en kristalsuiker 99° is aan te nemen op f 3,— per 100 KG.

De verschillende suikermarkten waren deze week prijs-houdend gestemd.

In Amerika bleef de speculatie zich voor het artikel interesseeren en veroorzaakte aan het eind der week eene vaste stemming wegens ruime aankopen van Cubasuiker.

Voor Spot C. en suiker op termijn waren de noteringen als volgt:

	Sp. C.	Mrt.	Mei	Juli	Sept.
Slot voorafgaande week	4.84	3.06	3.14	3.29	3.43
Opening verslagweek	4.84	3.02	3.10	3.24	3.38
Slot verslagweek	4.77	3.03	3.10	3.27	3.40

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 73.400 tons, de versmeltingen 79.000 tons (tegen 71.000 tons in 1924), de voorraden 93.000 tons.

In prompte Cuba-suiker kwamen flinke afdoeningen tot stand tot prijzen varierende tusschen 3 d.c. en 3¹/₂ d.c. c. & fr. New York, terwijl ook eenige ladingen naar Engeland werden verkocht tot 15/- cif.

De Cuba-statistiek is als volgt:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 7 Maart. '25 ..	194.094	226.477	196.326
Tot. sedert 1 Dec. '24-7 Mrt. '25 ..	1.758.332	1.548.349	1.541.626
Aantal werkende fabrieken	179	176	180
Weekexport 7 Mrt. 1925	134.126	170.791	158.391
Totaal 1 Jan.-7 Mrt. '25	1.074.706	1.054.705	1.044.582
Totale voorraad op 7 Mrt. '25 ..	683.626	493.644	497.944

In Engeland verhoogden Raffinadeurs deze week den prijs van hun product met 3 d. en 6 d.

De Board of Trade-statistiek over Februari geeft de volgende cijfers te zien:

	Februari		Januari/Februari	
	1925	1924	1925	1924
Import Riet	75.816	91.003	132.516	197.237
„ Geraffineerd ..	50.956	32.880	119.729	82.818
Totaal	126.772	123.883	252.245	280.055
Voorraad in Entrepot	111.200	141.000	—	—
„ in Raffinaderij	27.750	39.000	—	—
Opbrengst	55.620	81.165	103.506	160.290
Tot. binnel. verbruik	121.036	114.772	246.766	242.640
Totale uitvoer	4.351	7.417	8.486	14.561
Voorr. op 31 Jan. ...	1925 { 148.700	1924 { 172.150 tons		
„ „ 28 Feb. ...	1925 { 138.950	1924 { 180.000 „		

C. Czarnikow's overzicht der zichtbare voorraden is als volgt:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Febr. '25	863.000	890.000	960.000
Tsjechoslowakije 1 Febr. '25 ..	694.000	501.000	412.000
Frankrijk 1 Febr. '25	488.000	253.000	205.000
Nederland 1 Febr. '25	219.000	154.000	224.000
België 1 Febr. '25	228.000	117.000	107.000
Engeland 1 Mrt. '25	145.000	188.000	266.000
Totaal (Europa) ..	2.637.000	2.103.000	2.174.000
V.S. Atlant. havens 11 Mrt. '25 ..	93.000	163.000	129.000
Cuba alle havens 7 Mrt. '25 ..	684.000	494.000	498.000
„ binnel. 21 Feb. '25	212.000	325.000	243.000
Totaal ..	3.626.000	3.085.000	3.044.000

Op Java vond in het begin der vorige week de eerste verkoop plaats van suiker uit oogst 1926. Nadat reeds sedert eenigen tijd onderhandelingen gaande waren tusschen de V.I.S.P. en enkele koopers, die f 11 voor de eerste leveringen uit dien oogst boden, waarop eene verkoop-limite van f 12 voor Superieur en f 11 voor No. 16 &/h. werd gesteld, werden ten slotte 10.000 tons Superieur tot f 11 echter voor Juni/Augustus levering afgesloten, zoodat de eerste leveringen nog onverkocht zijn. Hiermede werd door de V.I.S.P. voor het eerst afgeweken van het systeem om slechts op elkaar volgende leveringen te beginnen met de eerste aanvoeren te verkopen.

Uit den ditjarigen oogst werd Superieur late levering tot f 11¹/₂ en No. 16 &/h. vroege levering tot f 10 verhandeld, terwijl de V.I.S.P. No. 16 &/h. latere levering tot f 9¹/₂ verkocht.

Voor prompte Superieure suiker was de notering ongeveer f 13³/₈.

Hier te lande zwakte de markt gedurende de eerste dagen der week iets af, doch konden prijzen na de betere tendenz, welke toen van New York uitging, weder wat aantrekken. De noteringen waren aan het slot f 21¹/₂ voor

Mei en Augustus en f 21½ voor October/December, waartoe verkoopers. De omzet bedroeg deze week ongeveer 8400 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 4 Maart 1925.

Prijzen van Amerikaanse katoen hebben neiging tot stijgen, speciaal tengevolge van speculatieve transacties. Gisteren noteerde Mid. American Spot 56 punten hooger dan verleden Dinsdag, terwijl verkoopen in Liverpool wat minder zijn dan gedurende de laatste twee weken het geval is geweest. Katoen beweegt zich geregeld van producent tot consument, terwijl ook de export op dezelfde schaal doorgaat. In prijzen van Egyptische katoen is deze week weinig verandering gekomen en verkoopen zijn slechts gering.

Spinners van Amerikaanse garens zijn bepaald vaster in prijs en doen hun best om de stijging van het ruwe materiaal te volgen, echter niet steeds met succes. Er werden hier en daar enkele flinke posten geboekt, doch de meeste zaken waren alleen met concessies mogelijk. Door de verminderde productie in verband met den korteren werktijd hebben de meeste spinners echter met verkoopen geen bijzondere haast in tegenstelling met eenigen tijd geleden. Over het algemeen zijn de Amerikaanse soorten dan ook wel iets vaster, hetgeen wel eenigszins zaken tegenhoudt. Over Egyptische garens valt niets nieuws te vermelden; er gaat weinig om en dan nog alleen voor directe behoefte. Hier en daar vraagt men naar substitutes voor Sakel in 60er twist en lager. Spinners en doubleurs zijn over het algemeen goed bezet met orders, welke echter grotendeels aanzienlijk beneden het tegenwoordig prijsniveau geboekt zijn.

De verhoogde katoen- en garenprijzen hebben een vermeerderde vraag tegen betere prijzen in de doekmarkt tengevolge gehad. De grotere Oostersche markten houden zich echter nog afzijdig, hoewel zij een niet onaanzienlijk aandeel hebben in de verschillende biedingen, die momenteel aan de markt zijn. Fabrikanten blijven hun positie handhaven en prijzen blijven vast, zoodat het verschil tusschen het prijsidee van koopers en verkoopers nog steeds niet kleiner wordt. Gebleekte stapelgoederen is voor verkoopers momenteel nog het beste artikel en hieruit blijkt ook wel de vastheid der markt. Naar andere soorten is minder belangstelling, hoewel men meer geneigd is fancygoederen te koopen, indien maar eenigszins behoorlijke prijzen te krijgen zijn en in dit artikel zijn dan ook enkele flinke posten geboekt.

Manchester, d.d. 11 Maart 1925.

Prijzen van Amerikaanse katoen bleven de vorige week geregeld stijgen, terwijl alle maanden voor dit seizoen j.l. Vrijdag boven 14 d. noteerden. J.l. Maandag en gistermorgen liepen prijzen in Liverpool echter weer terug tot het niveau van een week geleden. Er is echter meer omgezet; verleden week werden in totaal 50.000 balen verkocht, terwijl het totaal Zaterdag 15.000 bedroeg, waarvan 6.000 balen Vrijdagnamiddag, waaruit wel blijkt, dat er meer zaken gedaan worden dan men oppervlakkig wel zou denken. Prijzen van Egyptische katoen zijn gedurende het laatste gedeelte der vorige week dagelijks gestegen, terwijl een nieuwe stijging van 100 punten op Maandag F.G.F. Sakel Spot op 37.25 bracht, waarmede een nieuw record voor dit seizoen gevestigd werd. Er had gisteren een daling van 60 punten plaats, doch hedenmorgen openden futures 60/70 punten hooger dan het slot van gisteren, terwijl er vrij veel verkocht wordt.

Spinners van Amerikaanse garens hebben een moeilijken tijd om de stijging van het ruwe materiaal te volgen. Over het algemeen zijn spinnmarges zeker meer dan een kwart penny per lb. slechter dan toen katoen een penny lager noteerde. Zaken blijven beperkt tot de grovere nummers, zoowel twist als weft, terwijl voor de medium nummers en ringtwist ook weinig belangstelling bestaat. Er is geen gebrek aan vraag, doch biedingen zijn over het algemeen wat aan den lagen kant. Ook voor Holland worden verschillende zaken afgesloten, en kwam voor deze markt gisteren ook een aanzienlijke post in twistgaren tot stand. Naar getwijnde garens bestaat ook meer belangstelling, zoowel voor onze Noordelijke en Middenmarkten alsook voor Duitschland. In de Egyptische soorten zijn de fluctuaties van het ruwe materiaal een beletsel voor den handel en wordt er uitsluitend voor directe behoefte gekocht, hoewel producenten thans over het algemeen wel een vluggere levering kunnen garanderen dan eenigen tijd geleden het geval was. Er loopen geruchten, dat er meer gebruik wordt gemaakt van de goedkoopere Europeesche kunstzijde als substitutes voor de Egyptische soorten.

De doekmarkt is vast met neiging tot stijging, wat een ver-

meerderde vraag tot iets betere prijzen naar diverse soorten tengevolge heeft gehad, hoewel de handel nog van weinig betekenis is en nog niet als voldoende beschouwd kan worden. De Oostersche markten houden zich nog wat terug, hoewel er wel wat meer belangstelling is. Speciaal voor de nabije Oostersche markten, Zuid-Amerika, Afrika en de binnenlandsche markten wordt nogal wat gedaan. Wat wij gedurende de laatste weken geschreven hebben, is ook thans nog van toepassing en profiteeren speciaal de fabrikanten van de gewone bleek- en stapelsoorten, waarvan de positie momenteel beter is dan gedurende langen tijd het geval was. Fabrikanten van specialiteiten, vooral die gefabriceerd van Egyptische garens, hebben dringend behoefte aan lagere katoen- en garenprijzen.

KOFFIE.

In het einde der voorlaatste en in den aanvang der afgelopen week werd van enkele zijden in Frankrijk bericht, dat er eenige opleving viel te bespeuren en dat de vaste houding der termijnmarkt te New York in het begin dezer maand voor een deel was toe te schrijven geweest aan indekkingen van houders van loco koffie, die te New York termijnen tegen hun voorraad hadden afgegeven en nu, bij een plotseling opkomen van vraag voor consumptie, zeer sterk als koopers van termijnen moesten optreden. Niet alleen ten onzent, doch ook aan de overige markten en eveneens te New York, is van die opleving niet veel te bemerken geweest en zelfs te Havre — moge een moment van beterschap in zaken er dan ook wellicht in werkelijkheid zijn geweest — is klaarblijkelijk de rust weder teruggekeerd. Van alle zijden luiden de berichten thans weder, dat de afzet onbevredigend is en de consumptie slechts schoorvoetend, en dan nog alleen in het allernoodzakelijkste geval, als koper in de markt is.

Op onze termijnmarkt trokken in den laatsten tijd de dichtstbijzijnde maanden in verhouding iets aan en bovendien is de dispariteit tusschen onze en de New Yorksche markt iets — zij het ook nog niet veel — verminderd. Dit was trouwens hoog noodig, want in de laatste weken was deze reeds lang bestaande wanverhouding nog aanmerkelijk vergroot, hetgeen o.a. duidelijk blijkt uit eene vergelijking der noteeringen op 27 Januari en 7 Maart l.l. namelijk:

	New York.			Rotterdam.		
	Mei	Sept.	Dec.	Mei	Sept.	Dec.
27 Jan. . .	19.35	17.58	17.08	59¼	56¼	54¼
7 Maart. . .	19.70	17.69	17.05	57	53	51¼

Tegenover eene rijzing te New York van 0 a 35 punten per Am. pond (dat is in Ned. Ct. van 0 a 1 c. per ½ KG.) stond in dezelfde periode eene daling te Rotterdam van 2¼ a 3¼ c. per ½ KG. Daar de Rotterdamsche markt in de laatste dagen de daling te New York slechts in geringe mate gevolgd heeft, is dit verschil thans iets kleiner geworden.

De termijnnoteeringen aan de ochtend-call waren te:

	Rotterdam (Santos-contract) basis Good				Amsterd. (Gemengd contract) basis Santos Good			
	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
17 Mrt.	60½	57¼	53½	51¼	58¾	56	50½	49¼
10 "	60½	57¼	53¼	52¾	58¾	56	51½	50
3 "	59¼	57	53½	51¾	57¼	54¼	50¼	49
24 Febr.	58¾	56	52¼	50¾	56¾	53¼	49¾	47¼

De slot-noteeringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
16 Maart	\$ 20,20	\$ 19,20	\$ 17,12	\$ 16,56
9 "	" 21,03	" 19,80	" 17,74	" 17,15
2 "	" 21,01	" 19,84	" 17,80	" 17,23
23 Febr.	" 20,26	" 18,88	" 16,85	" 16,28

De loco-noteeringen bleven onveranderd 75 ct. voor Superior Santos en 62 ct. voor Robusta.

De kost- en vrachtaanbiedingen voor prompte verscheping van Brazilië liepen in de laatste dagen ongeveer 2/- a 4/- per cwt. terug, en luiden thans voor goed beschreven Superior ongeveer 116/- a 117/- en voor dito Prime ongeveer 120/- a 112/-. Biedingen op de fijne kwaliteiten werden in de meeste gevallen van de hand gewezen, doch met de mindere en met de ordinairste soorten, waarvan nog steeds vrij ruim aanbod voorhanden is, toonden de afsladers zich minder vasthoudend en een bijkomend bod gaf meestal aanleiding tot zaken.

Rotterdam, 17 Maart 1925.

THEE.

De theemarkt in de afgelopen week bepaalde zich tot de theeveiling van den 12en dezer. Het aanbod was betrekkelijk groot en omvatte 16.000 kn. Ned.-Ind. thee. Waar Londen ook nog in deze week noteeringen zond, welke ongeveer 1 d. lager waren dan in de voorafgaande week, nam Amsterdam ten volle die stemming over. Biedingen waren zeer traag en met uitzondering van de Sumatramerken, die zich in de veiling zeer goed hielden — de prijzen waren ongeveer 3—6 cts. lager dan die der vorige veiling — liepen de prijzen in veiling van 10—16 cts. beneden die der vorige.

Het prijsniveau voor de ordinaire soorten, welke in veiling het meest zijn achteruitgegaan, is thans 9—12 cts. lager dan verleden jaar om dezen tijd, terwijl de betere soorten slechts een teruggang aantoonen van 4—8 cts.

Opvallend was de zeer geringe belangstelling van buitenlandsche zijde, terwijl voor binnenlandsche rekening niet dan het hoognoedige werd gekocht. Men vertrouwt de markt blijkbaar nog niet. Er werd dan ook aanvankelijk ongeveer 50 pCt. van het aanbod in veiling opgehouden en hoewel nog verschillende partijen onmiddellijk na de veiling afloening konden vinden, bleef er nog een groote hoeveelheid onverkocht.

De maandstaat van den „Board of Trade” over Februari toont ten opzichte van verleden jaar een vermeerdering aan van den invoer tot verbruik van 2 miljoen lbs. Daarentegen is de uitvoer in Februari 1,8 miljoen lbs. teruggegaan, terwijl de aanvoer in die maand 3,5 miljoen lbs. grooter was dan verleden jaar. De voorraad in entrepot heeft dan ook een vermeerdering ondergaan met 9½ miljoen lbs., terwijl die voorraad in Februari 1924 slechts met 5,3 miljoen lbs. was toegenomen.

De voorraad in entrepot toont op ulto. Februari 234,5 miljoen lbs. een cijfer, dat echter zeer sterke vermindering zal ondergaan in de eerstvolgende maanden. Het Indian Tea Association toch meldt, dat de voorraad in Britsch-Indië van den afgelopen oogst alles bijeen nog slechts 1,2 miljoen lbs. bedraagt. Hoewel het teleurstellend is, dat de uitvoer is afgenomen en de voorraden in entrepot momenteel hoog zijn, zijn de vooruitzichten van de marktpositie voor de naaste toekomst niet veel in ongunstigen zin gewijzigd.

Amsterdam, 16 Maart.

STEENKOLEN.

Alhoewel ze langzaam gaat, is de groote lijn in de prijsbeweging op de verschillende kolenmarkten toch duidelijk te onderkennen. Zij ligt in de dalende richting. Zooals onderstaand genoemde prijzen aanduiden gaat het met de prijzen, vooral met de Westfaalsche, bergafwaarts en ten slotte ziet ook Engeland in, dat het op den duur niet aangaat de eene mijn na de andere stil te leggen, resp. het leger van werkloozen te vergrooten, terwijl er door aanneming van lagere prijzen toch wel kolen te verkoopen zijn. De verliezen, die de mijnbesturen zich tijdelijk getroosten, zullen stellig door een komende verlaging der onkosten, waaronder ook de loonen, gecompenseerd worden.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde .. f	12,—
Durham Ongezeefde	12,75
Cardiff Ongezeefde	14,75
Schotsche Gezeefde	11,25
Yorkshire Gewassen Doubles ..	13,—
Westfaalsche Vettörder	13,—
„ Vetstukken	15,25
„ Smeenootjes	14,75
„ Gasvlamfördör ..	12,90
„ Gietcokes	17,—

alles per ton van 1000 K.G., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalsche bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam

f 11.25.

Markt flauw.

17 Maart 1925.

VERKEERSWEZEN.
VRACHTENMARKT.

In de graanvrachtenmarkt van Noord-Amerika was de vraag naar ruimte in de afgelopen week iets beter van de Gulf maar bleef het vrachtenpeil op een laag niveau, daar ten gevolge van de slechte toestanden in de La Plata-markt veel booten geneigd zijn vandaar in ballast naar de Gulf te komen om voor Europa te laden. Voor een boot van 35.000 qtrs. werd 3/3 per qtr. besteed. Van de Northern Range naar Havre/Amsterdam worden bijna geen ladingen aangeboden, terwijl in meel geen verdere afsluitingen tot stand kwamen.

De vraag naar ruimte voor suikerverschepingen van West-Indië is verminderd en ook hier wordt de vrachtenmarkt gedrukt door Plate tonnage. Booten van circa 6000 tons kunnen niet meer dan 20/9 bedingen naar U. K./Continent per April/Mei.

Van de North Pacific is geen verbetering te melden; geen afsluitingen vonden plaats en de vracht is nominaal circa 38/9 voor booten van middelbare grootte naar U. K./Continent.

De River Plate heeft een verdere vrachtverlaging te zien gegeven en tot 16/- werd door reeders geaccepteerd van Upriver naar U. K./Continent met volle opties. Slechts prompte booten zijn afsluitbaar. Tonnage blijft in ballast vertrekken naar Noord-Amerika, Chili en zelfs Australië.

Ook de salpetervrachtenmarkt laat geen verbetering zien en er vonden geen afsluitingen plaats. Echter wordt gehoopt dat bevrachters weder aan de markt zullen komen zoodra de prijzen voor dit artikel voor het volgende seizoen zullen zijn vastgesteld.

Alle afdelingen in het Verre Oosten hebben eveneens een flauw voorkomen gehad. Van Wladiwostock is voor de promptere maanden geen vraag; slechts voor Juni en Juli worden op basis van 30/- naar U. K./Continent en en 31/3 Scandinavië zaken in uitzicht gesteld. De vraag naar ruimte voor olie is niet verbeterd; toch is het niet onmogelijk dat binnenkort de vracht waaraan reeders vasthouden, n.l. 85/-, te maken zal zijn.

Australië is onveranderd met slechts enkele afsluitingen van Zuid/Victoria/Sydney tegen 40/- voor tonnage van circa 8500 tons en 42/6 voor tonnage van circa 6000 tons per April/Mei laden. Van West-Australië werd echter de betrekkelijk goede vracht van 40/- voor een 7000 tonner per tweede helft April laden, betaald.

De Burmah rijstmarkt leverde weinig vraag naar ruimte op en bevrachters slaagden erin goedkoopere vrachten te krijgen: Een 8000 tonner werd tegen 30/9 gedaan Havre/Hamburg range per Maart/April, maar een handige boot van 6500 tons heeft sindsdien 29/6 naar dezelfde range geaccepteerd per 15/30 April.

Britsch-Indië is, practisch gesproken, zonder zaken en de vracht op d.w. basis van Bombay/Karachi is slechts nominaal in de buurt van 24/- tot 25/-.

Van de Zwarte Zee en de Donau valt ook weinig te vermelden. Voor een handige boot van circa 3000 tons is 17/- te krijgen naar U. K./Continent met de Scandinavische opties. Ook de Middellandsche Zee is zeer stil. De laatste ertsbevrachtingen waren: Melilla/Rotterdam 6/3; Algiers/Newport 6/-; Carthagen/Baltimore 8/6. In fosfaat werd een boot van Tunis naar Plymouth tegen 7/6 gesloten. Alexandrië is zeer rustig maar tonnage kan worden afgesloten naar Hull tegen 11/- per 60 cbft. Wat vruchten van Zuid-Spanje betreft, ook deze markt is met uiterst weinig zaken. Van de Golf van Biscaye zijn bij meer aanbod van booten de vrachten gezakt: Bilbao/Rotterdam 6/-, Middlesboro 6/9, Cardiff 6/3 en Oslebshausen 6/6.

De uitgaande kolenvrachtenmarkt van Engeland behoudt een vrij vaste tendens, speciaal in de richting van Zuid-Amerika en de Oostelijke Middellandsche Zee. Naar Buenos-Aires varieerden de vrachten tusschen 15/6 en 16/6 voor prompte booten, Alexandrië betaalde 11/9 en Port Said 11/3. De vrachten naar de dichterbij gelegen destinaties waren echter kalm. Van Zuid-Wales werd gesloten: Ghent 3/-, Rouaan 3/9, Huelva 8/-, Algiers 9/- terwijl van de Oostkust werd gedaan Hamburg 3/10½; Amsterdam 4/-; Antwerpen 2/9, Nantes 5/6.

De time-charter vrachtenmarkt blijft levendig voor de States/West-Indië en voor kleine booten wordt voor 3/6 maanden van \$ 1,20 tot \$ 1,75 betaald. Voor oplevering op het Continent kunnen één of twee groote booten geplaatst worden tegen 3/9 tot 4/- voor 6/9 maanden stukgoed vaart.

16 Maart 1925.

RIJNVAART.

Week van 8 t/m. 14 Maart 1925.

Behalve de aanvoeren van erts, die beduidend meer waren dan de voorafgaande week, bleef de toestand onveranderd. De beschikbare scheepsruimte blijft voldoende, hoewel er geleidelijk meer vraag voor erts kwam.

De ertsvrachten bedroegen gemiddeld f. 0.40/0.50 met ¼—½ lostijd, terwijl naar den Bovenrijn voor ruwe producten in doorsnee f. 1.—/1.10 met verkorten lostijd werd betaald.

Het sleeploon werd genoteerd volgens het 27¼ cts. tarief. De waterstand naar den Benedenrijn bleef gunstig, naar den Bovenrijn werd op beperkten diepgang afgeladen.

De toestand in de Ruhrhavens bleef ongewijzigd.

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Dordrecht - Utrecht - Zaandam - Zwolle

Maandstaat op 28 Februari 1925

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponoord		f	1.539.900,—
Deelneming in de firma's:			
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen	}		
B. W. BLIJDENSTEIN Jr. te Enschede			8.435.000,—
LEDEBOER & Co., te Almelo			
Deelneming in bevriende Bankinstellingen	f 10.737.431,13		
waarvoor in geld gestort			8.032.231,13
waarvoor effecten gedeponoord	f 2.707.200,—		
Effecten van Aandeelhouders gedeponoord bij bevriende instellingen		"	2.000.000,—
ten eigen gebruike		"	30.874.200,—
			<u>35.581.400,—</u>
Kassa, Wissels en Coupons		"	39.689.843,76
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		"	7.318.628,76
Saldo's bij Bankiers		"	19.984.299,13
Daggeldleeningen		"	800.000,—
Saldo te ontvangen en te leveren Fondsen		"	1.159.466,09
Prolongatiën gegeven		"	16.100.005,—
Eigen Effecten en Syndicaten		"	8.723.503,15
Credietvereniging	f 56.932.185,51		
Af: loopende Promessen		"	10.900.000,—
			<u>46.032.185,51</u>
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek. Crt.	f 51.398.144,61		
Af: loopende Promessen		"	2.715.842,23
			<u>48.682.302,38</u>
Voorschotten op Consignatiën		"	2.206.363,26
Gebouwen		"	4.723.482,48
			<u>7.928.745,74</u>
			<u>35.581.400,—</u>
			<u>249.008.610,65</u>

CREDIT

Kapitaal	f 36.000.000,—		
Reservefonds	" 8.584.219,51		
Buitengewone Reserve	" 1.800.000,—		
Waarborgfonds Credietvereniging	" 5.302.927,50		
Reserve Credietvereniging	" 2.353.896,16		
			<u>54.041.043,17</u>
Aandeelhouders voor gedeponoord als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B:			
Effecten	f 1.533.800,—		
Contanten	" 6.100,—		
in Leen-Depot Effecten	" 34.047.600,—		
" Contanten	" 9.550,—		
			<u>35.581.400,—</u>
Totaal Effecten		"	15.650,—
Totaal Contanten		"	2.262.844,82
Zieken- en Pensioenfondsen		"	42.637.557,25
Deposito's		"	4.920.100,—
Prolongatie-Deposito's		"	
Saldi Rekeningen Courant	f 67.546.744,37		
" " " voor gelden in het Buitenland ..	" 7.853.960,91		
" " " Credietvereniging	" 3.263.229,56		
			<u>78.663.934,84</u>
B. W. Blijdenstein & Co., Londen, B. W. Blijdenstein Jr., Enschede en Ledeboer & Co., Almelo		"	7.174.585,90
Daggeldleeningen		"	100.000,—
Te betalen wissels		"	21.769.673,39
Diverse Rekeningen		"	1.841.821,28
			<u>7.928.745,74</u>
			<u>249.008.610,65</u>